

GORENJSKI GLAS

GLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE DELOVNEGA
LJUDSTVA ZA
GORENJSKO

od 9. do 12. strani

Odperte strani

Celo sedaj moramo govoriti o bratstvu in enotnosti

Delavcu merimo s tehnico, mi pa morda sploh ne delamo

Stare martinovke ugašajo, nova jeklarna odpira vrata

stran 8

SAVA USPEŠNO KRMARI PO RAZBURKANEM GOSPODAR- SKEM MORJU

3. stran

Ž i v e | 1 . m a j

Prvomajsko razmišljjanje

Prihodnost ne bo odpuščala

Naslov ni povsem pravšnji za praznični teden, ko smo v po-nedeljek proslavljali dan ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda in bo v petek praznik dela. Pretekla leta smo bili ob takšnih priložnostih vajeni drugačnih, vendar je današnja realnost takšna, tako prežeta s krizo, da se resnici moremo in ne smemo več izogibati. Zveza komunistov, tako federalna kot po republikah in pokrajinalah, še posebej pa v Sloveniji, vedno glasneje in vedno pogosteje opozarja, da se kriza poglablja in izraža v najrazličnejših oblikah, v razmehjanju in obnašanju ljudi ter v pogledih na možne izhode iz krize, ki, razumljivo, upoštevaje položaj enega ali drugega in razmere, vedno niso pravšnje, času in težnjem našega prihodnjega razvoja primerne.

Kakšna bo naša prihodnost, kako bomo zlomili krizni obroč, ki nas stiska, kako bomo vsaj v osnovi poenotili naše poglede na razvoj Jugoslavije, je v marsičem odvisno od plenuma centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, ki se je včeraj začel in se bo danes končal v Beogradu. Imenujemo ga kar »idejni plenum«. Naziv je pravšnji, saj gre za idejnopolitični odnos do sedanosti in še bolj do prihodnosti, za idejnopolitične poglede na naš gospodarski položaj in razvoj, za družbeno-politični položaj in prihodnost.

Kar precej časa je namreč že minilo od 13. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije, ki so ga nekateri glede našega pri-

hodnjega razvoja, bodisi gospodarskega ali družbenega, imenovali zgodovinski, prelomni, pa je vse skupaj ostalo le pri besedah. V našem življenju se pojavljo nova nasprotja, novi problemi, nove zaostritve, tudi pri gledanju na nekatera ključna vprašanja, kar zanesljivo ni v dobro Jugoslavije kot celote ali njenih posameznih delov. Zato zdajšnji idejni plenum ni le potreba, ampak nuja, tudi za samo partijo, ki pogosto niha med partijo oblastništva in zvezo komunistov, povezano in deluječe med ljudmi in zanje, ki jim bo tako kot velikokrat v preteklosti znala pokazati pot iz krize in dati slobodni ustvarjalnosti ljudi pravo ceno.

Stvarnost nas poučuje, da so razlike v razumevanju in ocenjevanju posameznih ključnih vprašanj razvoja samoupravljanja in prepoznavanja teh vprašanj prevelike, celo nevarne. Iluzija je pričakovati, da bo zdajšnji plenum vedno presegel vsa razhajanja. Že veliko bo doseženo, če bomo v prihodnje tudi zaradi tega plenuma v Jugoslaviji lažje dosegali boljšo enotnost pogledov, višjo stopnjo enotnosti akcije, če ne bomo, tako kot sedaj, najraje videvali le sebe in svojih pogledov in problemov, ob problemih in pogledih drugih pa mižali in si zatiskali ušesa.

Pri osnovni stvari pa moramo biti v prihodnje enotni. Predvsem v tem, da ni poti nazaj v družbo nazadnjaške, nizkoproduktivne, državnoplanske ekonome, ki nas pelje v nazado-

vanje. Ne moremo več dovoljevati zaostajanja za svojimi, po-gosto skromnimi cilji in razvitim svetom, se tolažiti s socialističnim mirom in enakostjo, z odtujevanjem dohodka tistemu, ki mora o njem odločati, in dovoljevati omejeno demokracijo ter politično, kulturno in tehnološko zaprtost pred svetom. Najprej moramo, sicer težko in ne brez odporov, do sodobnega, blagovno-tržnega, intenzivnega, visokoproduktivnega in tehnološko ter informacijsko opremljenega socialističnega gospodarstva. K temu korajno stopa tudi drugi socialistični svet, in samo to je način, da se uveljavlji družbeni sistem, v katerem je Jugoslavija dolgo nosila zastavo in zbujava spoštovanje. Nič več ne smemo biti tako nezaupljivi do znanosti, do razmišljaj Inteligence in mladih, ki ne pozna drugega sveta kot tega sedaj, v katerem živijo. Z njim niso zadovoljni in prav je, da želijo boljšega, sebi, svoji ustvarjalnosti in znanju po meri. To je tudi kažipot zvez komunistov, in veliki njeni in naši nasprotniki so prav tisti, ki menijo drugače in se pojavljajo povsod, v gospodarstvu, politiki, v razpravah o političnem sistemu, o ustavi, vlogi federacije, Intelligence, mladine, narodov, naši zunanjji politiki. Zato je prav, da slovenska zveza komunistov odpira pravo Idejno fronto, stopa na idejno sceno. Le tako bo lahko razgajeno tudi tisto, kar nam je tuje, kar je čas povozil. Če ne bi tako ravnali, bi bil to korak k porazu...

Jože Košnjek

**Naročnikom in bralcem Gorenjskega glasa, našim sodelavcem in vsem
Gorenjcem čestitamo za praznik dela – 1. maj!**

Uredništvo

PO SLOVENIJI IN JUGOSLAVIJI

Najvišje kulturno priznanje Dorci Kralj

Podeljena odličja Svobod

Ljubljana, aprila — V sredo, 22. aprila, so na konferenci Zveze kulturnih organizacij Slovenije podelili letošnja odličja Svobod. Od skupno 86 predlogov je bilo podeljenih 44 odličij Svobod, od tega 25 z zlatim in 19 s srebrnim listom. Priznanje je prejelo 31 posameznikov, ena družina in osem društev, od tega eno pionirske, en klub, pevski zbor, republiška zveza organizacij in kulturna skupnost narodnosti.

Od Gorenjev je letos prejela najvišje kulturno priznanje, odličje Svobode z zlatim listom, **Dorca Kralj iz Tržiča** za vsestransko dolgoletno ljubiteljsko kulturno delovanje, zlasti še na gledališkem, glasbenem, literarnem in folklornem področju, posebej pa za spodbujanje mladine za kulturno delovanje, skrb za slovenski jezik in omogočanje uporabe njenega arhiva za širše kulturne namene.

Veseli pa smo, da je to visoko odličje letos prejel tudi **Niko Kriegel**, zavedni korški Slovenec, doma iz Zahomca. Dobil ga je za dolgoletno kulturno delovanje na raznih področjih, posebej pa za ohranjanje in obujanje domačih šeg in običajev v Ziljski dolini.

D. Dolenc

Dogovor za širše sodelovanje — Pred tremi leti je organizacija ZZB NOV v krajevni skupnosti Vodovodni stolp v kranjski občini navezala stike z borcev krajevne skupnosti Punat na otoku Krku. Zdaj pa so sodelovanje razširili še na mladino. V petek, 24. aprila, so predstavniki borcev, mladine in krajevne skupnosti iz Punata bili na obisku v krajevni skupnosti Vodovodni stolp v Kranju. Dogovorili so se za izmenjavo športnikov, tabornikov, solarjev in borcev v poletnem oziroma zimskem času. Predstavniki Punata je sprejel tudi predsednik občinske organizacije ZZB NOV Kranj Ivan Košir, med obiskom pa so si ogledali tudi mesto in muzej. Na sliki: srečanje in razgovori s predstavniki krajevnih skupnosti.

— A. Z.

Obnovili gostišče v Razorju — Hotel Razor je najstarejši kranjskogorski hotel, ki ga upravlja temeljna organizacija združenega dela Hoteli Gorenjka v Kranjski gori. Zato, ker je bilo gostišče dokaj zanemarjeno in neugledno, so se odločili, da ga obnovijo. Obnova restavracije s 150 sedeži je veljalo 40 milijonov dinarjev. Ne le, da je oprema zdaj izredno okusno in moderno izbrana. Razor ponuja tudi pestrejo hrano: divjačino in domače jedi. Posebnost je tudi soba, kjer po stenah visijo lovske trofeje, ki jih je Razorju podaril Stane Dolanc. — Foto: F. Perdan

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenice, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Tržiča

Izdača Časopisno podjetje Glas Kranj, stavek Gorenjski tisk, tiska Ljudska pravica Ljubljana

Predsednik izdajateljskega sveta: Boris Bavdek

Gorenjski glas urejamo in pišemo: Stefan Žargi (glavni urednik in direktor), Leopoldina Bogataj (odgovorna urednica), Marija Volčjak (gospodarstvo, Kranj), Andrej Žalar (gorenjski kraji in ljudje), Cvetko Zaplotnik (kmetijstvo, kronika, Radovljica), Lea Mencinger (kulturna), Darinka Sedej (razvedrilo, Jesenice), Helena Jelovčan (izobraževanje, iz šolskih klopi, Škofja Loka), Jože Košnjek (notranja politika, šport), Danica Dolenc (zanimivosti, za dom in družino), Stojan Saje (Tržič), Marjan Ajdovec (tehnični urednik), Franc Perdan in Gorazd Šinik (fotografija).

Casopis je poltednik. Izhaja ob torkih in petkih.

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 — Tekoči račun pri SDK 51500-603-31999 — Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomika propaganda 23-987, računovodstvo 28-463, mali oglasi in naročnina 27-960.

Casopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

Naročnina za 1. polletje 1987 je 4.500 din.

Zaradi Oljarice ribe v Kokri ne bodo več obračale trebuhov

Jože Klanjšek:

Ves čas moramo biti budni

Menda za ljudi v tovarni ni hujšega, kot če iz radia in časopisov udari v svet vest, da je po njihovi krivdi izteklo v reko toliko in toliko strupenih snovi in je zato poginilo toliko in toliko rib. Vsak ima pred očmi bele obrnjene trebuhe rib, najbolj žalostno podobo sodobnega časa. Vse je pokonci, jezno in karajoče gledajo domačini, ki žive ob reki, ribiči, ljudje od blizu in daleč zmajajoče z glavo.

Dvakrat je bilo tako v Kokri pod Oljarico od leta 1978 dalje, pomni Jože Klanjšek, obakrat je bilo hudo. Toda na hitro se ni dalo nič narediti. Edina rešitev bi bila čistilna naprava, a je bila predraga. Takrat so mehansko čistili odpadne vode pri predelavi olja in čiščenju steklenic v polnilnici ter vodo iz pridobivanja tehničnih maščobnih kislín. Imeli so lovilec olja, odstranjevali so le tisto, kar je splavalno na površje, vse ostalo je šlo v Kokro. In če je iz proizvodnje prišel kakšen nenaden sunek, preveč lužine pri pranju steklenic, prevelika koncentracija luga in kislíne pri pridobivanju tehničnih maščobnih kislín, kjer uporabljajo žvepleno kislino kot reagent pri procesu, takrat se je zgodilo...

Zavedali smo se, da moramo nekaj storiti. Toda v obdobju pred letom 1978 ni bilo denarja za čistilno napravo. Ko pa smo se odločili za novo polnilnico, je iz vseh forumov in institutov prišel odgovor, da polnilnice brez čistilne naprave ne sme biti. Teda smo bili postavljeni pred dejstvo. K sreči smo leta 1982 začeli zmagljivosti rafinerije polno izkoriscati, ugodno smo poslovali, veliko nam je ostalo akumulacije. Zato smo uspeli sami zbrati polovico sredstev, nekaj smo jih združili, nekaj pa dobili od banke. Investiciji sta potekali vzporedno.

»Večina naših čistilnih naprav je uvožena. Kako to, da ste se vi odločili za domačo?«

»Tudi mi smo imeli možnosti, da bi čistilno napravo uvozili. Ko pa smo pregledali tuje materiale in se pozanimali tudi dru-

god, smo se odločili za domačo izdelavo. Napravili smo vse laboratorijske teste odpadnih vod in na osnovi testov ugotovili, po kakšnem principu bi jih čistili. IMP je izdelal pilotno čistilno napravo, to je miniatura čistilna naprava v s pretokom 1 kubični meter na uro. Tri meseca smo na ta način testirali postopek čiščenja. Rezultati so bili dobiti in pri IMP smo potem načrtili izdelavo tehnične dokumentacije in projektov.

Čistilna naprava je bila zgrajena leta 1984, dve leti je poskusno obratovala, od začetka leta pa imamo uporabno dovoljenje.«

»Zdaj je torej Kokra zaradi Oljarice varna?«

»Vsa ta leta v Kokro niso stekle nobene nevarne snovi. Če že uide strupena snov iz proizvodnje, se v čistilni napravi ustavi. Ni pa strošek le gradnja čistilne

naprave, — naša nas je stala leta 1983 16 milijonov dinarjev — velik strošek so tudi čistila. Samo lani smo zanje in za osebne dohodke delavcev v čistilni napravi porabili 20 milijonov dinarjev, za letos lahko računamo kar 40 milijonov. Nič čudnega, da se čistilnih naprav tovarne otepajo, dokler se le da. Ali pa jih zgrade, potem pa obratujejo ali pa ne.«

»Ekonomsko se torej čistilna naprava ne izplača?«

»Ekonomko ne, to je zelo draga reč, za ohranitev čistega okolja pa je velika pridobitev. Ima mo vsaj mirno vest.«

»Zdaj mirnejše spite?«

»Vsekakor, čeprav moramo biti še vedno ves čas budni. Če bi odpovedal delavec v proizvodnji, če bi spregledal njegov nadrejeni, za njim pa še delavec v čistil-

Letos so nagrada sklada Borisa Kidriča za inovacijo čiščenja odpadnih voda rafinacije in ustekleničenja jedilnega olja s postopkom tlačne flotacije z raztopljenim zrakom prejeli: strokovnjaki iz IMP Ljubljana Nada Randonič, Alojz Medic in Franc Florjančič ter Jože Klanjšek in Stane Jamnik iz Oljarice Britof.«

ni napravi, bi se še vedno lahko zgodilo, da bi se v Kokro izlije prevelike koncentracije strupenih snovi. Tudi do pomora rib bi lahko prišlo.«

»Za to čistilno napravo sta videla s Stanetom Jamnikom in trije strokovnjaki iz IMP prejeli nagrado sklada Borisa Kidriča. Sta bila nagrada tudi doma?«

»Ne, doma velja to za delovno bolj simbolična. Sicer pa ne gre za nagrade. Največ je vredno, da je čistilna naprava tu, da je bila zgrajena z domačo pametjo in za dinarje. Noben uvoz ni bil potreben, nobeni deviz. Vsa jugoslovanska oljarska industrija ima možnost, da od nas povzame in zgradi čistilne naprave po istem načinu.«

»Se že zgledujejo?«

»Da. Pripravljeni so že novi projekti, za nam se za enake čistilne naprave odločajo v tovarnah Zvezda v Zagrebu, Servi Mihail v Zrenjaninu, Vital v Vrbasu in v oljarni Helios v Domžalah.«

»Pripravljate v Oljarici na novega?«

»Zdaj izdelujemo dve raziskovalni nalogi, in sicer preučimo stabilnost olja pri termični obdelavi — razmišljamo o projektu predprizadnjega zmrzljencega krompirčka ter gibanje vzbuznosti tokoferala v posamezni fazah predelave olja. V oljarni destinativ je namreč veliko vitamin E. Vse jugoslovanske oljarkne te oljne destilate izvajajo, lahko pa bi iz njih doma dobivali dragocene vitamine. Zanj bi iztržili veliko več deviza. Le oljarki bi se morali dogovoriti med seboj.«

»Vam je še vedno žal, da izpušljili iz rok proizvodnjo marginice?«

»Še vedno. Bila je grena, velika izkušnja. Tokrat se bomo takšno vrsto nove investicije zagotovo bolje pripravili.«

D. Dolenc

Jože Močnik:

Začeti je bilo treba iz nič

Kranj, parila — Bil je nosilec preoblikovanja velike krajevne skupnosti v tri manjše ter pobudnik, organizator in usmerjevalec vseh pomembnih družbenopolitičnih, samoupravnih in delovnih akcij. Dal je pobudo za krajevni samoprispevki za ureditev prostorov krajevne skupnosti, otroškega vrtca, trgovine in športnih objektov. Že na samem začetku je vodil vse akcije.

Takšna je bila obrazložitev v predlogu, ki ga je v okviru tekmovanja Program akcij krajevnih skupnosti 1981-1985 poslala za Jožeta Močnika iz Čirč Zvezni konferenci socialistične zveze kranjska občinska konferenca SZDL. Minuli teden, v četrtek, je bila v Ljubljani ob koncu tekmovanja za minule srednjevršno obdobje slovesna podelitev priznanj. Jože Močnik je bil med rednimi iz Slovenije, ki so dobili to zvezno priznanje.

SZDL. Minuli teden, v četrtek, je bila v Ljubljani ob koncu tekmovanja za minule srednjevršno obdobje slovesna podelitev priznanj. Jože Močnik je bil med rednimi iz Slovenije, ki so dobili to zvezno priznanje.

»Bile so težave, takrat ni bilo lahko graditi. Zato je vodstvo krajevne skupnosti praktično pomenilo tudi gradbeni odbor. Popoldnevi, sobote in nedelje so bile eno samo prostovoljno delo in gradbišče.«

»Bilo je toliko težav, da bi bil seznam predolg. Sploh pa jih ne želim povajljati. Delali smo in zbirali denar, pa nam je vendar inflacija že takrat marsikaj odnesla. Zato smo v vodstvu po petih letih še enkrat ocenili, da smo s samoprispevkami za dve leti prekratki. Tudi na drugem referendumu za podaljšani samoprispevki so ljudje predlagali podprtli.«

Uspeli smo

Za praznik republike 1985. leta so v Čirčah prvič v samostojni krajevni skupnosti slavili veliko delovno zmago. Odpri so dom s prostori za prireditve, otroško varstvo ter delo krajevne skupnosti in organizacij, še posebej za mladino. Čeprav so zelo veliko prispevali ljudje sami, so še danes hvaležni za širšo družbeno pomoč občinski skupščini in delovnim organizacijam Ibi, Živila, Zvezda, KŽK Mlekarna...«

»Ničkoliko neprespanih noči, odgovornosti namreč ni bila majhna, je bilo pozabljivih. Ne vem, kako bi zdržal, če me tudi družina ne bi bila razumela in spodbujala.«

Razen gradnje doma pa so potekale še druge akcije. Gradili so telefonsko omrežje, se lotevali cest in drugih komunalnih del. Za zgled drugim akcijam Krajevne skupnosti je zaživelna v pravem pomenu besede. Tako je tudi zdaj, ko imajo vse d. užbenopolitične organizacije in se v domu vedno nekaj dogaja.

»Vendor vsega, kar smo si ob ustanovitvi zadali, še nismo naredili. Zdaj

Svečanost v prostorih Republike konference SZDL Slovenije — Predsednik Republike konference SZDL Slovenije Smole je v petek, 24. aprila, v Ljubljani predstavljal priznanja osmim krajevnim skupnostim, štirim posameznikom in dvema organizacijama združenega dela iz Slovenije. Uspeli pri razvoju in uveljavljanju krajevnih skupnosti. Podelitev priznanj je pomenila zaključek tekmovanja Program akcij krajevnih skupnosti 1981-1985, ki je razpisala Zvezna konferenca socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije. Dobila priznanje tudi krajevna skupnost Tenetišče, kjer so v zadnjih petih letih s preostalim delom in prispevki ter domačimi administrativnimi odnose in pohištvo zgradili tudi kulturni dom. Drugi del telefonske akcije, glavna cesta je urejena in tudi pločniki bodo kmalu gotovi. Čakata pa nas še spomini igrišče in gradnja trgovskega centra. Slednjega naj bi Živila zgradila letos.«

Zato gradbeni odbor za uresničitev srednjoročnega programa do leta 1990 je vedno dela. Jože je zdaj predsednik uresničitev tistega dela programa, ki je povezan z domom oziroma trgovino celovito ureditvijo okolice.

»Pustimo razmišljanja. O priznanju nejši je občutek, da smo to priznani pravzaprav dobili vsi, ki smo si in se naprej prizadevali, da čim bolj uresničimo cilj izpred let, da bomo z svoji urejeni krajevni skupnosti!« A. Z.

Najprej podpora, potem zavzetost

»Začeti je bilo treba iz nič,« se spominja Jože. »Zato smo že na prvem zboru občanov v krajevni skupnosti z zavzetostil in sprejeli program za srednjoročno

Poleg proizvodne snujejo tudi organizacijsko prenovo

Sava uspešno krmari po razburkanem gospodarskem morju

Kranj, 24. aprila — Ko smo pred dnevi razmišljali, o kateri gorenjski tovarni naj se razpišemo pred praznikom dela in smo že imeli v mislih kranjsko Savo, je prišlo vabilo na časnikarsko konferenco kot naročeno. Zbrala je vodilne Savine može, ki so nas celovito seznanili z delom in načrti 4.700 – članskega kolektiva; spregovorili so o prenovi proizvodnih programov in organizacijski prenovi delovne organizacije, o tekočem poslovanju in investicijski dejavnosti, kadrovski politiki in nazadnje tudi o disciplinskih ukrepih, ki so jih izrekli po novembriški prekiniti delu.

Proizvodna prenova narekuje tudi organizacijsko

Sedanja organizacijska zgradba Save je stara deset let, odtej so se pogoji gospodarjenja v mnogocen spremeni, uresničitev proizvodne prenove pa narekuje tudi prenovo organizacije, ki je živa stvar, mi pa smo bili doslej pri tem preveč togi, je spremembe napovedal direktor Save Viljem Žener. Reorganizacija Save je sicer še v obrisih, dokončnih odgovorov še nimajo, računajo pa, da jo bodo s pomočjo Zavoda za produktivnost iz Ljubljane uresničili še letos.

Razlogov zanjo je dovolj. Tržišče, zlasti zahodno, kamor je Sava izrazito usmerjena, nenehno zahteva nove, boljše izdelke, zato »češčeno« proizvodni program, izločajo zastarele in manj donosne izdelke. Konkurenčni boj v svetu je neusmiljen, zato je pomemben sleherni prihodek pri stroških, vsaka racionalizacija dela. Minili so tudi časi zaposlovanja v širino, saj so poleg drugih razlogov tudi možnosti za stanovanjsko gradnjo vse bolj pičle.

Z organizacijsko prenovo bodo skušali odpraviti tudi slabosti, ki so vse bolj izrazite. Po nekaterih organizacijskih okoljih so se razrasli ozki interesi, zaradi prevelike sestavljenosti se počasi odzivajo pa spremembe, posamezne funkcije so razbiti, tozi n ne nastopajo enotno. Drugače povedano, želijo si večjo enotnost delovne organizacije, hitrejše odzivanje na spremembe, zlasti pri uvajanjju novih izdelkov.

Najprej je na vrsti Gumarna Ptuj

Kako nameravajo uresničiti proizvodno in organizacijsko prenovo, pove »čiščenje« proizvodnega programa v tozdu Gumarna Ptuj, kjer so se je zaradi porečnih problemov lotili. Izločili so dobršen del nedonosnih izdelkov in jih predali v kooperacije drobnemu gospodarstvu ali povsem opustili. Te dni so začeli tja seliti velikoserijsko proizvodnjo avtomobilskih zračnic, ki je bila v Kranju utesnjena, zanje jim je primanjkovalo delavcev. Računajo, da jim bo tam uspelo proizvodnjo z dosedanjih 1.500 ton že konec leta povečati na 2.500, kasneje pa na 4.000 ton. Preselitev seveda zahteva usposobljev delavcev in okoli 1,5 milijarde dinarjev investicijskih in preselitvenih stroškov.

Gumarna Ptuj se je Savi priključila leta 1983, sicer bi bila moralna v stečaju. Tudi zadnja leta je 420 – članski delovni kolektiv delal na robu izgube. Zanje bodo zdaj napočili boljši časi, nova proizvodnja bo zaposlila četrtno

V letošnjih prvih treh mesecih so v Savi izdelali 14 tisoč ton izdelkov, kar je odstotek več kot so planirali, v primerjavi z enakim lanskim razdobjem pa se je fizični obseg proizvodnje povečal za 2,6 odstotka. Vrednost prodanih izdelkov je znašala 29,4 milijarde dinarjev, s čimer so plan presegli za 8,9 odstotka. Na tuje trge so izvozili za 16,4 milijona dolarjev, v primerjavi z enakim lanskim razdobjem je bil izvoz večji za 8,9 odstotka. V sestavi izvoza prevladuje konvertibilni, ki je znašal 14 milijonov dolarjev, na klinirske trge pa so izvozili za 2,4 milijona dolarjev.

Lani pa je Sava na konvertibilne trge izvozila za dobrih 37 milijonov dolarjev izdelkov, kar je predstavljalo že več kot 40 odstotkov celotne proizvodnje. Letos računajo, da bodo na Zahod izvozili za 54 milijonov dolarjev izdelkov.

kov ne bodo imeli. Dodajmo, da revalorizacijske stopnje še niso bile objavljene, da so jih morali dobiti »pri znanci«.

Ce bi zdaj periodični obračun imel pomen, kakršen mu gre, stvari ne bi bile problematične, pravi Vinko Perčič, toda vemo, kako je pomemben za izračun osebnih dohodkov. Pričakovali smo, da zaradi novega obračunskega sistema ne bo pretresov, toda vnaprej vemo, da bo zaradi napak v tehnični poslovni rezultat slabši, kot bi bil sicer.

Drobizjim kvari ugled po svetu

O poslovanju Save je spregovoril Vinko Perčič, direktor sektorja za plan, analize in računovodstvo. Začel je z najbolj perečo devizno problematiko in delal, da tudi v Savi niso bili navdušeni nad novim deviznim sistemom, saj so pričakovali skrajšanje problema. Res se je tako zgodilo, saj so letošnje leto začeli s 7 milijoni dolarjev neplačanih tujih računov. Trenutno pa imajo neplačanih za 5 milijonov dolarjev tujih računov. Kopica manjših računov je to, nekaj še iz lanskega julija. »Drobizjim kvari naš ugled po svetu«, je slikovito dejal Vinko Perčič. Sava sicer »rešuje« kooperacijo s Semperitom, čeprav je seveda treba reči, da njihovi problemi odsevajo pri poslovnom partnerju.

Med podatki o poslovanju, ki jih je natresel, velja izluščiti stopnjo samostojnosti (delež poslovnega sklada v poslovnih sredstvih), ki se v zadnjih letih popravlja, saj je bila leta 1984 20 – odstotna, leta 1985 28 – odstotna in lani 33 – odstotna.

Nov obračunski sistem ima tehnične napake

Vinko Perčič je tudi zunaj Save znan kot finančni strokovnjak, zato je njegova ocena novega obračunskega sistema tolično bolj zanimiva.

Pravi, da je to reforma, ki je prišla v zadnjem trenutku, zato upa, da bo uresničena. V Savi so se že od nekdaj zavzemali za stvarno prikazovanje dohodka in ga v bilancih tudi izračunavajo. Žal pa so zakon dobili v roke birokrati, ki so ga zapletli do onemogočnosti, na kar so v Savi že opozorili, kar tudi na to, da je revalorizacija preko faktorja obračanja zalog »kazen«. Zaradi tega in zaradi napak v tehnični (ki bodo, kot vse kaže, odpravljene še po periodičnih obračunih) se v Savi boje, da bo dohodek spet nestvaren, toda ne napihnen, temveč preveč zmanjšan.

S podatki trimesečnega obračuna še ni mogel postreči, čeprav so že sredi aprila vedeli, da je proizvodnja večja za 2,6 odstotka in s tem odstotek nad planom, da je bila prodaja za 9 odstotkov večja, da je bil izvoz na Zahod večji za 9 odstotkov, saj so tja prodali za 14 milijonov dolarjev itd. S preračunavanjem imajo namreč toliko dela (za vsak toz 11 obrazcev, vsak ima 25 izračunov, skupaj je to 1.800 dodatnih izračunov), da v računovodstvu prvomajskih prazni-

stotkov višje od svetovnih. Lani so z Zahoda uvozili za 36 milijonov dolarjev, tja pa izvozili za 34 milijonov dolarjev, torej imajo nalepko pasivca, ki pa jih zelo moti, saj zunanjetrgovinske menjave ne smemo gledati zgolj skozi nalepke. V ponazoritev tega so povedali, da so sektorske analize, ki jih delajo v ljubljanski ekonomski fakulteti, za gumarsko industrijo pokazale, da bi nas uvoz teh izdelkov veljal 10 denarnih enot; ker jih izdelujemo doma, nas veljavijo 38 enot, upoštevati pa je seveda dela, da imajo naši ljudje delo.

Dodati pa je seveda treba, da je Sava tudi posredni izvoznik, saj njeni izdelki gredo na tuje tudi naši bolji tehnični, avtomobilski, čevljih itd.

Pripravljajo se na naložbeni sunek

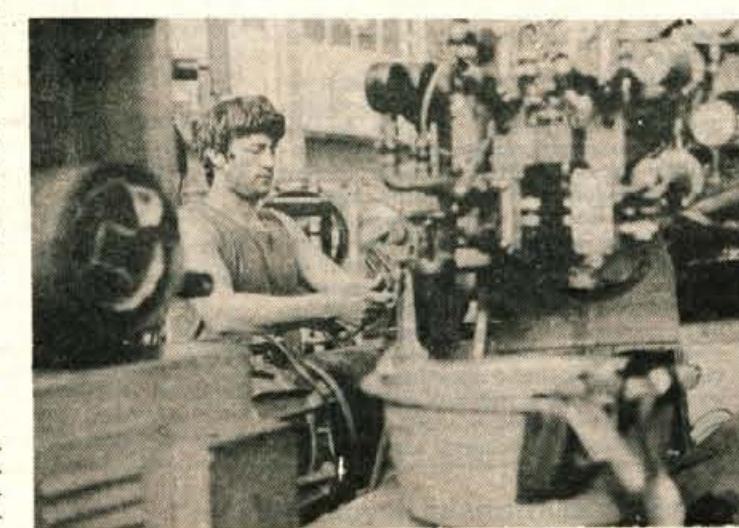
O naložbah je govoril Franc Balanč, direktor finančnega sektorja, ki je dejal, da Sava ne-nehno investira, zdaj ima v teku 14 milijard dinarjev naložb, vsakih pet do osem let pa doživlja investicijski sunek. Na takšnega se zdaj pripravljajo, saj je nalož-

beni program Optima II ocenjen na 30 milijard dinarjev, uresničevati pa ga nameravajo že jeseni. Naložbeni cilji niso več širitev proizvodnje, temveč boljši izkoristek materiala, smotnejša poraba energije, večja produktivnost, večja kakovost izdelkov.

V Savi začenjajo tudi zgraditi razvojni center, ki je ocenjen na 4 milijarde dinarjev, polovica denarja bo namenjena razvojni opremi.

To leta 2000 bodo spreobrnili sestavo zaposlenih

Sava je imela še donedavna široko odprta vrata za nove delavce, prihajali so od vsepovsod, veliko tudi iz drugih republik, in danes imajo slednji v sestavi zaposlenih tretiinski delež. Zlasti z

nimi je povezana kopica nereznih stanovanjskih vprašanj. Trenutno imajo 337 prošenj za dodelitev družbenega stanovanja, 50 pa bi jih rado stanovanje zamenjalo, predvsem večje za manjše, kar je prav tako odsev sedanjih razmer. V samskih domovih imajo nastanjenih 381 delavcev, vsako leto se jih približno 50 poroči, ustvari družine in seveda zaprosi za stanovanje.

Možnosti za stanovanjsko gradnjo so vse bolj pičle, zato so v Savi za nove delavce pripravili vrata. Seveda pa so tako zasukali tudi svoj razvoj, od širine v kakovosti, kar seveda narekuje tudi tehnološki razvoj v svetu. Andrej Koščič, direktor kadrovskega sektorja, ki je povedal, da na-

meravajo do leta 2000 spreobrniti sestavo zaposlenih. Danes imajo 51,1 odstotka nekvalificiranih in pričuvenih delavcev, leta 2000 naj bi jih imeli le 5 odstotkov. Podvojili pa naj bi število delavcev pri vseh stopnjah izobrazbe, pri sedmi naj bi delež povečali s sedanjega 4,5 odstotka na 10 odstotkov, pri osmi, najvišji, pa s sedanjega 0,1 na 1,5 odstotka.

Poleg izobraževanja zaposlenih bo pri tem pomembno vlogo odigralo štipendiranje. Danes imajo 268 štipendistov, kar je 6,1 odstotka zaposlenih, že prihodne šolsko leto bodo njihovo število povečali za 70. V zadnjih dveh letih pa jim je uspeva, da pretežni del njihovih štipendistov v srednjih šolah nato nadaljuje šolanje na fakultetih.

M. Volčjak
Foto: G. Činik

Koga ščitimo: dobre ali slabe delavce?

Disciplinski ukrepi, ki so jih v kranjski Savi izrekli po novemski prekiniti dela in minuli četrtek dokončno in soglasno potili na delavskem svetu Tovarne avtopnevmatike, so zunaj varne dvignili veliko prahu. Kako tudi ne, saj je po koprskem drugi primer, da so bili delavci po stavki kaznovani.

Osvežimo najprej spomin. Lani 11. novembra je 35 delavčnikov izvajali vulkanizacijo v Tovarni avtopnevmatike prekinilo delo (brez la jih je bilo zato 150) in zaradi nameravanih popravkov prnika o nagrajevanju nemudoma zahtevalo razgovor z direktorjem Save. Kljub pojaznilu, da je direktor na službenem potruju v tujini in da razgovor z njim trenutno ni mogoč, niso delali. Kakor smo izvedeli zdaj, je bila tudi v naslednjih dneh še vrča, saj je prišlo do žalitev in celo do obračunavanj s p-

Dogodki so dobili epilog v disciplinskih kaznih: dva dela so izključili, enega premestili za leto dni, dvema izrekli ja opomin. Kaznovani delavci so se pritožili na delavski svet, sredovalo je tudi kranjski družbeni pravobranilec samoupravljanja, ki sodi, da sodelovanje v stavki na kaznivo, ne oporeka kaznemu za kasnejše disciplinske prekrške. Delavski svet Tova avtopnevmatike je v četrtek, 23. aprila, dokončno in soglasno trdil ukrepe disciplinske komisije. Torej lahko predvidevamo, se bo nadaljeval na sodišču združenega dela.

V Savi pravijo, da so za razliko od koprskega primera pospek pravilno peljali, saj je direktor tozda sprva podal predlog uvedbo disciplinskega postopka proti vsem delavcem, ki po zgovoru niso nadaljevali dela. Kasneje pa so jih zoper druge lavce ustavili, saj so ugotovili, da zaradi neredu in pritiskov d niso mogli nadaljevati. Kakor je v petek na časnikarski konferenci povedal direktor tozda Emil Vizovšek, se je delovno vozilo po dogodkih in kaznih bistveno popravilo, kar se odreduje tudi v večji poslovni uspešnosti v letošnjih prvih treh mesecih. Dejal je, da so delavci proti pričakovanjem zelo pozitivno reagirali, bolje delajo, podpirajo ukrepe za večji red in boljšo delo.

Savski spor je vsekakor odštecen primer za razmislek o stekih pri nas. Proti stavkom načeloma nismo, saj je naša držav zakonom ratificirala mednarodni paket o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah, ki med drugimi vsebuje tudi pravico stavke. Toda v praksi ta načelost zvoden, saj način uresničit te pravice v naši zakonodaji ni izdelan. Drugače rečeno, zakonske zadrege dopuščajo stavke vseh vrst, od resničnih do izgredov. Nič si torej ne moremo v praksi pomagati s pravobitnimi različnimi za stavko (delavci štrajkajo iz protesta, ker so izkoriscani). Savski spor je vsekakor odštecen primer za razmislek o stekih pri nas. Proti stavkom načeloma nismo, saj je naša držav zakonom ratificirala mednarodni paket o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah, ki med drugimi vsebuje tudi pravico stavke. Toda v praksi ta načelost zvoden, saj način uresničit te pravice v naši zakonodaji ni izdelan. Drugače rečeno, zakonske zadrege dopuščajo stavke vseh vrst, od resničnih do izgredov. Nič si torej ne moremo v praksi pomagati s pravobitnimi različnimi za stavko (delavci štrajkajo iz protesta, ker so izkoriscani).

Ziviljenje seveda teče svojo pot, ne zmeni se za zakonske drege in ker so pri nas gospodarske razmere težavne, bodo stvari seveda še. Čim prej bi torej morali jasno reči, kaj je stavka kakšna mora biti, saj bomo le tako našli odgovor na vprašanje koga ščitimo — dobre ali slabe delavce. To se v savskem primeru očitno res lahko vprašamo.

IZ GOSPODARSKEGA SVETA

Revolucionarne prednosti steklenih vlakov

Kilogram steklenih vlakov nadomesti enajst ton bakrene vodorod. Vendar je to le ena od mnogih prednosti komaj vidne »lke teže«: vsebinsko telefonskega imenika s 500 tisoč naslovi lahko primer, prenesemo iz enega računalnika v drugega v 1,5 sekunde. Ker je vlakno samo tanjše od človeškega lasu, človeško oko ne more več zaznati svetlobno – prevodnega steklenega dra. Optično revolucijo je povzročila iznajdila laserja leta 1960, nekaj let kasneje odkritje steklenih vlakov kot prenosov svetlobe za hitre svetlobne valove. Izhodiščni material steklenega vlaka je kremenčev pesek – surovina, ki je v nasprotni bakri na voljo v neomejenih količinah. Vendar pa je šele izdelava načrtejšega kremenčevega preska omogočila prenos svetlobe na dolžino kilometra brez trenja. Na področju proizvodnje steklenih vlakov je vodilni koncern Heraeus.

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

Nova vrsta nerjavečega jekla

Dve japonski družbi sta razvili novo vrsto nerjavečega jekla, ki prenese uporabo 200 tisoč ur ob temperaturi 600 stopinj Celzijusja, ne da bi se poslabšala njegova kakovost. Nova vrsta jekla oznaka 316 MN je odpornnejša proti toplosti in prožnjevi. Firma je pridobili pri raziskovanju jekla za reaktorje za hitrejše cepljenje, ki jih bodo na Japonskem gradili leta 1997.

Sončna energija za varjenje kovin

Sovjeti znanstveniki ukrajinske akademije znanosti končali poskuse pri varjenju kovin s sončno energijo. S posebnim koncentratorjem za nekaj tisočkrat okrepilo sončne žarke, ki jih povečajo pod določenim kotom na paraboličnem ogledalu premerom dveh metrov. V tem gorišču nastane temperatura 3.500 stopinj Celzijusja, pri kateri se lahko praktično vari vsak material, nekatere pa celo iz

KRATKE PO GORENJSKI

falt v Brezjah pri Tržiču - Asfalt na lokalnih cestah v krajevni upnosti Brezje pri Tržiču, ki so ga krajani po dolgoletni želji in zadevanjih dobili pred dnevi, je še posebej obeležil letošnje iznično razpoloženje. Do prvomajskega srečanja v tržički občini bo v petek, 1. maja, ob 11. uri, prav tako v Brezjah pri Tržiču, pa bo asfaltirana tudi okolica doma. Sicer pa bodo v krajevni upnosti še posebno slovensko praznovali 10. junija. Za tokratni ajevni praznik bodo zazvonili telefoni.-A. Ž.

iščevalna akcija v dolini Lipnice - Za celovito in temeljito ščevalno akcijo so se dogovorili predstavniki krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij v dolini Lipnice v radijski občini na sestanku, ki je bil sredi aprila. Med drugim so trat sklenili, da bodo izdelali program za preprečevanje onesneženja okolja v dolini Lipnice. Velika očiščevalna akcija v dolini je bila minuli teden, v petek. Že dopoldne so se ji predružili študenti osnovne šole Staneta Zagarija iz Lipnice in šole Osvi-

-A. Ž.

aznik na Bohinjski Beli - V spomin na 20. april 1941, ko je bilo Slammnikih nad Bohinjsko Belo posvetovanje komunistov, so v ajevni skupnosti Bohinjska Bela v radijski občini minuli te- n praznovani. Osrednja slovesnost je bila v četrtek, 23. aprila, ečer v kulturnem domu, ko so podelili tudi krajevna priznanja. Dobili so jih vzgojno-varstvena enota Radovljica-oddelek Bohinjska Bistrica, Jože Robič, Anton Kristan in Ivan Zupan. Radijsko društvo pa je na prireditvi, na kateri je nastopil tudi okt LIP Bled, enoti civilne zaščite Bohinjska Bela podelilo priznanje za sodelovanje pri različnih akcijah v krajevni skupnosti. A. Ž.

nate konjička?

litja Marinšek iz upelj

ad bi imel dravo leglo

Slika pove pre malo. Oba Frljva psa sta prekrasna volčja. Gala ima tri leta, Hari dve. Iri je samo Mitjev. Gala pa od vseh Marinškovi iz Duj. Mali Damjan skrb zanj trabljam in krtačo, oče nosi dobro. Po redno dobivata hrana. Skratka, vsi ju imajo radi. Mitja pa je pri hiši glavni zver. Čeprav mu bo komajda let, je že nekaj let član Kiloškega društva v Naklem. A psa je sam dresiral. Velise moraš ukvarjati s psom, te uboga, da sedi popolnoma mirno in gleda v aparatu... Ko je pes še mlad, pri Bizu, ga moraš navajati na aze "sedl", "poleg", uleci se ora, kamor zahtevaš, iti na ostor, ko ga pokličeš, moraš ti tebi, in podobno, pripovedi Mitja. "V nadaljevanju tečaju pa so že bolj zahtevne dresure: slediti mora člo-

veške stopinje, prinesi predmet, biti mora toliko discipliniran, da ga vodiš brez verižice."

Taka dresura zahteva veliko dela, vendar je Mitja s svojima ljubljencema zadovoljen; Hari je bil pri B izpitu prav dober, Gala pa v nadaljevanju tečaju odlična.

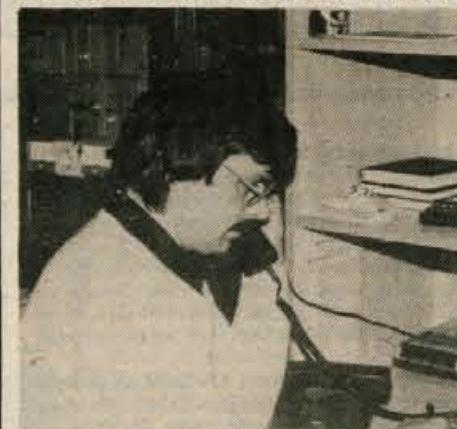
Mitja si srčno želi zdravo leglo. V Komendi bo dal kmalu parit Galo. Že nekajrat so poskušali, pa so vedno zamudili pravi čas.

D. Dolenc

Obiskali smo gorenjski center za obveščanje

Številka 985 pomaga v nevarnosti in stiski

Kranj, aprila — »Nekateri gledajo na nas, kot da smo nekakšna podaljšana roka države in se včasih tako tudi obnašajo. Takšno pojmovanje pa je napačno, saj ni dveh sistemov znotraj sistema. Strokovno povedano je center sestavni del službe za opazovanje in obveščanje ter v tem smislu tudi podružnjavanje splošne ljudske obrambe. Preprosto rečeno pa to pomeni, pomagati človeku v stiski,« pravi Peter Mauser, vodja centra za obveščanje v Kranju.

Med obiskom v centru je bil dežurni Marko Jeretina

Vsakemu odgovor

Telefonska številka 985 je v Kranju oziroma v Gorenjskem »oživel« 1. januarja letos, ko je začel delati neprekiniteno (24 ur) center za obveščanje, katerega daljši naziv je odsek za zveze, kriptozaščito, opazovanje in obveščanje. Gorenjski center je začel delati med prvimi v Sloveniji, kjer zdaj delajo štirje centri. Republiški center dela že od leta 1985, v nekaj mesecih pa bodo začeli delovati tudi drugi centri na področjih za več družbenopolitičnih skupnosti oziroma občin.

Tudi center za obveščanje s sedežem v Kranju je bil ustanovljen zato, da ljudi Gorenjske v center sporočijo pojavne, ki ogrožajo človeška življenja in premoženje. Pomembne za center so, na primer, informacije o nenadnem nastanku velikih naftnih madežev, prevrnjenih cisternah, sumljivih razpokah ali prekinjenih cestnih povezavah, o dušecem oblaku ali neprijetnem vonju, hudem verižnem trčenju, nezgodi na tirih, velikem požaru ali eksploziji, nevsakdanjem vedenju živali, poškodovanem ali uničenem rastlinju, visokih vodah, večjih poškodbah na stavbah, hujših okvarah v industriji in energetiki, najdenih eksplozivnih predmetih in podobnem.

»Štiri mesece bo kmalu, odkar smo začeli opravljati to nam namenjeno vlogo,« ugotavlja Peter Mauser. »Mislim, da smo jo v sorazmerno kratkem obdobju že nekajkrat opravili. Krst oziroma "snežni krst" smo doživeli že kmalu na začetku, ko je na Gorenjskem zapadlo precej snega. Takrat je telefon na številki 985 zazvonil tudi 70- do 80-krat na dan. In od takrat nas vsa vodstva v krajevnih skupnostih dobro poznavajo. Klic številke 985 namreč pomeni, da za neki nenavadnen dogodek ni treba klicati na deset mest in več. To vlogo namreč opravimo v centru. pa ne le to. Ko se zaradi nekega pojava ali dogodka začne ustrezna akcija, tistega, ki nas je obvestil o tem, sproti seznanjam z

ukrepi in nazadnje tudi o koncu akcije oziroma o stanju. Naše pravilo namreč je, da se vsakemu predstavimo in vsakemu tudi damo odgovor.«

985 ni zgrešen klic

Zdaj, ko to prebirate, oziroma do 1. maja bo v dežurni knjigi najbrž zabeleženih že 2000 klicev. Ko smo bili v četrtek na obisku v centru, jih je bilo nekaj nad 1900. Medtem ko smo se pogovarjali s Petrom Mauserjem, je bil dežurni Marko Jeretina. Nekajkrat je zazvonil rdeč telefon in sproščen pogovor v trenutku spremenil v nekakšno nanelekreno razpoloženje.

»V centru nas je pet, štirje operativci in jaz kot vodja. Fantje so prizadiveni, zavzeti, dosledni. Skbjido, da informacijo hitro sprejmejo in da takoj, če je treba, sledi tudi akcija. Naše pravilo je, da so najkasnejše v 15 minutah od sporočila o dogodku obveščeni vsi odgovorni oziroma službe ali strokovnjaki. Z njimi smo potem tudi na zvezi, dokler zadeva ni končana. In ker je naše delovno geslo, da smo zato tu, da človeku pomagamo v nevarnosti ali stiski, tudi noben klic številke 985 ni zgrešen.«

Po 1. januarju so v centru sprejeli že več obvestil, tako občanov kot služb, po katerih je bilo treba hitro ukrepati. Taki so bili, na primer, klici, ko je neprekiniteno snežilo, ko je neprijetno vonj povzročila na severnem delu Kranja plinska škatla, ko je na Krvavcu porumelen sneg, ko se je razliilo olje in takrat, ko je bager v Savi zalila voda, ko se je pojavila prašičja kuga in ko je bila povodenj v Praprotni polici, pa ko je priletel skala na cesto proti Žirem...

»Zgodilo se je, da je bila v Naklem nešreča in je bila številka postajala milice zasedena. Obvestilo smo sprejeli mi in ga posredovali odgovornim službam. Številka 985 praviloma ni nikdar zasedena, morda največ minut do dve.«

Da klic na 985 ni nikdar zgrešen, kaže tale primer: v družinskem prepiru je ženska možkarja s peto čvrlja tako udarila po glavi, da je bležal nezavesten. Ko si je opomogel, je poklical 985 in potr prizadet prosil za nasvet. Svetovali so mu, naj pokliče telefonsko številko za pomoč v stiski.

Zanimiv, kako (hitro) center deluje, je tudi primer, ko je šlo za požar. Ko so dobili sporočilo, so o njem obvestili tudi dežurnega v izvršnem svetu občinske skupnosti. Zelo se je začudil, ker je gorelo v njegovi neposredni bližini in požara še pred manj kot petimi minutami, ko je gledal skozi okno, ni videl.

Včasih dobijo v center tudi sporočilo, ki bi ga lahko uvrstili medpotegavščino na celo nesramnost. Tako se je, na primer, iz nekega enakega centra v drugi republike oglašil nekdo in dežurnega v kranjskem nagovoril: »Kolega! Ali imaš morda gume za avto?« Dežurni je na nenavadni

klic seveda tudi odgovoril. Svetoval mu je telefonsko številko trgovine Sava Kranj.

Ko so se v slabem vremenu odpravili na pot v Kranjsko goro otroci iz Apatina, so v centru v Kranju sprejeli prošnjo staršev, naj poizvedejo, kako je z otroki, ali so srečno prispevali. V nekaj minutah je dežurni ugotovil, da so otroci že v Kranjski gori, in je zaskrbljene starše pomiril.

Prav med našim obiskom so v centru obravnavali plaz na Ambrožu. Drseti je začel dva dni pred tem v dolžini 100 metrov in širini 75 metrov. »Gre za material, ki so ga odlagali, ko so gradili smučarsko progno Lukenski graben. Zadnje sporočilo je, da se je plaz umiril in spremenil smer, tako da ne ogroža več vodovodnega zajeja. Vendar pa bo Geološki zavod opravil meritve, saj se lahko zgodi, da bo ob pravem deževju material spet začel drseti.«

Hitro ukrepanje

»Naša želja je pravočasna informacija, cilj pa hitro ukrepanje. Z vsemi službami in s strokovnjaki smo dobro povezani po radijskih in telefonskih zvezah. Najpo-

Dežurstvo v centru traja 12 ur. Ob 19. uri je Marko zamenjal Tone Dežman.

membnejše pri našem delu pa je, da vso informacijo posredujemo naprej, na pravi naslov. Na željo, tako občanov kot zainteresiranih oziroma odgovornih (kateri tudi drugih sredstev obveščanja), pa dajemo tudi informacije, kaj se je v posameznem primeru zgodilo in kakšni so bili ukrepi. Sicer pa center sam praviloma posredoval v ukrepov ne komentira. Za to skrbi odgovorni v izvršnih svetih posameznih občinskih skupin ali drugih službah.«

Tako je bilo tudi pozimi s sporočilom o čiščenju snega v Bitnjah. Predsednik krajevne skupnosti se je po telefonu jezil nad dežurnim, zakaj nihče ne pride odkidal snega. Takoš je naročilo pa so poslali iz centra že nekaj ur pred tem v Komunalno-obrtno gradbeno podjetje Kranj. Sneg, zaradi katerega se je predsednik jezil, pa je bil že dve uri očiščen. A. Žalar

Uspešni cerkljanski krvodajalci

Avgusta bo še ena akcija

Cerklje, aprila — »Dogovarjam se, da bi v prihodnje vsak prvi četrtek v mesecu v zadružnem domu v Cerkljah organizirali merjenje krvnega pritiska. Zadnja krvodajalska akcija je sicer uspela, vendar nameravamo organizirati še eno, da bomo izpolnili letosni plan, pravi Andrej Žargaj, predsednik krajevne organizacije Rdečega križa.

Krvodajalska akcija konec marca povsod v kranjski občini ni najbolje uspela. V krajevni organizaciji Rdečega križa Cerklje, ki je bila ustanovljena 1953. leta in ima danes 1465 članov na območju krajevnih skupnosti Grad, Poženik, Brnik in Cerklje, pa je bil odziv dober.

»Prvotno je kazalo, da bomo plan precej presegli, a niso vse prišli, nekaj pa je bilo tudi odloženih. Plan smo izpolnili 89-odstotno. Poudariti moram, da je akcija, ki je bila točat v Ljubljani, zelo dobro potekala, predvsem veliko bolje kot lani v Kranju. Pri izvedbi akcije in pogostitvi so nam letos pomagale tudi vse štiri krajevne skupnosti, predvsem pa se zahvaljujem obrtnikom na našem območju. Priznanje pa zaslužijo tudi kmetovalci, ki so se odzvali na odzvali, saj v primerjavi z poslednjimi nimajo plačanega dneva,« je povedal Andrej Žargaj, ki je tri leta predsed-

nik krajevne organizacije Rdečega križa.

Avgusta bodo organizirali še eno krvodajalsko akcijo, da bi tako izpolnili letosni plan. Ob prazniku krajevnih skupnosti pa bodo dorvali vsem, ki so že večkrat darovali križ, podelili priznanja.

A. Žalar

Samo nerodnost – ali kaj?

Planinska koča na Lipanci, ki se imenuje Blejska koča, čista, gostoljubiva in prijetna, ne sprejema toliko obiskovalcev kot druge naše koče, vendar je vsaj ob lepem vremenu in ob novem letu polna obiskovalcev. Tudi takih, ki prespijo. Prespijo in plačajo prenočnino, ki je lani znašala okoli 500 dinarjev.

Čeprav je pridna oskrbnica, ki sama skrbi za kočo, obiskovalci pojavljajo v kuhanju, vestno beležijo vse tiste, ki so v koči prespijali, je na nedavnem občnem zboru presenečeno osupnila, ko je blagajnik prebral podatek: v koči naj bi bilo prenočilo manj kot dvajset planincev in drugih obiskovalcev in iz zatorej »prihodek« od prenočnin znašal pičnih 12.000 dinarjev.

Razumljivo je, da so se planinci ob tem blagajnikovem podatku začudeno dregnili s komolci in se spogledali, saj res ni mogoče verjeti, da bi si v Blejski koči zaželeso spanje le kakih petnajst pogonnikov. Nihče pa ni na glas ničesar vprašal, še najmanj ne oskrbnica, ki se na občnem zboru ni niti upala ugovarjati.

Je pa po občnem zboru obzirno pobarala, od kod jim — za vse na svetu — takšen nemogoč podatek, ko pa njena evidenca pokaže najmanj 300 prenočnin, ki bi se jim dalo pripisati vsaj 200.000 dinarjev dohodka? Skomignili so z rameni, če je »sel na denar v hran.«

A s tem pojasnilom še vedno ne more biti zadovoljna. Razčarana je in prizadeta dregnili s komolci in se spogledali, saj res ni mogoče verjeti, da se denar, ki ga redno oddaja, pač »preliva«. Že leta in leta skrbi za kočo, kot njen drugi dom je, in vsako planinsko društvo bi si želelo take oskrbnice. Tudi letos namerava skrbiti za Blejsko kočo, a kaj, ko ima grenak priokus, da se pač izkupiček od prenočnin javno ne prikazuje točno in korektno.

Ce je bila napaka v blagajniškem poročilu samo nerodnost, je sicer opravičljiva, vendar bi jo morali vseeno popraviti, da bi o njej obvestili planince. Že zato, ker je pošteni oskrbnici nerodno in je še vedno prizadeta.

JELOVICA

Lesna industrija Škofja Loka

Delovnim ljudem čestita
za praznik dela 1. maj

Industrija bombažnih izdelkov - Kranj

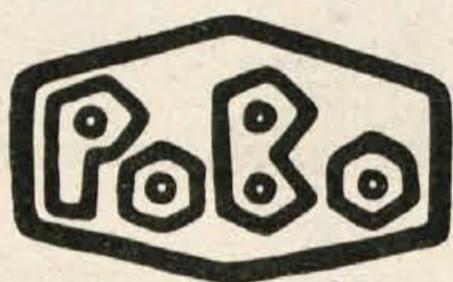
specializirana DO za izdelavo
žakardskih tkanin za notranjo
opremo stanovanj čestita
Gorenjem za
praznik dela — 1. maj

alpina

ŽIRI

Delovnim ljudem in poslovnim prijateljem čestita za
praznik dela — 1. maj ter jim želi za vnaprej veliko
delovnih uspehov

**POSOJILNICA — BANK
BOROVLJE**

s PODRUŽNICO v Brodah v prostorih stare gostilne Malle

ČESTITA VSEM GORENJCEM OB PRAZNIKU DELA

Prisrčno vabljeni v našo bančno enoto, kjer vam poleg
najugodnejše menjave nudimo tudi vse bančne storitve!

KOGP — TOZD
OBRT, Mirka Vadnova 1
KRANJ

OBVESTILO GRADITELJEM:

Nudimo vam naslednje usluge:

- dobavo in polaganje vseh vrst tlakov, izolacijskih cementnih plavajočih estrihov
- vsa tapetniška, stavbno — mizarska, pleskarska, pečarska in steklarska dela
Dela izvajamo kvalitetno, po solidni ceni ter po možnosti v želenih rokih.

Oglasite se pri nas — svetovali vam bomo in ustregli vašim željam. Naš telefon:
26 — 061.

TEKSTILNA
TOVARNA **ZVEZDA**
KRANJ, Savska cesta 46

ČESTITA OBČANOM
IN POSLOVNIM PRIJATELJEM ZA
PRAZNIK DELA — 1. MAJ

40 LET

ALPETOUR

Sestavljena organizacija
združenega dela
ALPETOUR Škofja Loka

POTNIŠKI PROMET
TOVORNI PROMET
GOSTINSTVO
TURISTIČNA AGENCIJA
ŽIČNICE
PROIZVODNJA KMETIJSKE
MEHANIZACIJE
OBNOVA AVTOPLAŠČEV
SERVISI LAHKIH IN TEŽKIH VOZIL
ELEKTRONSKI RAČUNALNIŠKI CENTER
MEDNARODNA ŠPEDICIJA

Delovnim ljudem čestitamo za
praznik dela — 1. maj

TITAN KAMNIK

Tovarna kovinskih
izdelkov in livarna
n. sol. o. Kamnik

Delovnim ljudem čestitamo
za praznik dela, 1. maj!

stavbno in pohištveno mizarstvo
Radovljica
Šerčerjeva 22

DELOVNIJ LJUDEM ČESTITAMO
PRAZNIK DELA — 1. MAJ

Kmetijska zadruga Bled
Vrtnarija GMAJNA
na Partizanski cesti

Obveščamo vas, da smo
pričeli s prodajo
pelargonij in drugih
enoletnih sadik za balkon
in vrt. Nudimo tudi lonce,
gnojila in zaščitna
sredstva. Cvetličarna v
hotelu Jelovica nudi
sveže rezano cvetje in

lončnice. V naših
trgovinah na Bledu in v
Gorjah ter skladišču
Rečica pa lahko dobite
zaščitna sredstva,
repromaterial, kmetijsko
mehanizacijo in gradbeni
material.

Čestitamo
praznik dela — 1. maj!

TV SPORED**SOBOTA**

2. maja

- 8.00 Poročila
8.05 S. Makarović: Škrat Kuzma
8.25 Radovedni Taček, 9. oddaja — Slika
8.40 Paret je boljša kot žamet
8.45 J. Bevc: Ko bo pomlad — Lučka
9.15 Japonske pravilice: Lovec na race
9.30 Tedenski zabavnik, 5. oddaja TV Sarajevo
10.40 Plesalec, ponovitev 2. dela baletne niza
11.30 Jugoslovanska teveteka: Smeh v partizanah
14.00 V pomladi živiljenja, ameriški mladinski film
16.10 Jarun: Veslaška regata, prenos in posnetek
17.15 Zdravilne vode: Dolenske Šmarješke toplice
17.45 Breakdance, ameriški film
19.05 Risanka
19.15 Propagandna oddaja
19.20 Vreme
19.30 TV dnevnik
19.50 Zrcalo tedna
20.10 Propagandna oddaja
20.15 Vrane — mesto dobrih gospodarjev, dokumentarna oddaja
21.15 Prvi maj po svetu
21.35 Propagandna oddaja
21.40 Kaleidoskop, angleški film
23.20 Poročila
23.25 Truplo v knjižnici, 2. del angleške nadaljevanke
OO.15S. Sheldon: V pričakovanju jutrišnjega dne, 4. del ameriške nadaljevanke
Oddajnik II. TV mreže

- 11.10 Lipica 87, prenos
11.20 Šopek domaćih
11.50 Lipica 87, prenos
12.30 Propagandna oddaja
12.35 Poročila
13.15 Ko so drugi molčali, nemški film
15.00 Lipica 87, prenos
15.25 S. Shedor: V pričakovanju jutrišnjega dne, ponovitev 4. dela ameriške nadaljevanke
16.10 Jarun: Veslaška regata, prenos
17.10 Propagandna oddaja
17.15 Lipica 87, prenos
18.15 Slovenci v zamejstvu
18.45 Risanka
18.55 Propagandna oddaja
19.00 Danes: Kino, Turistični nagelj-neža
19.26 Vreme
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 M. Kralje — I. Štivičić: Potovanje v Vučjak, 14. del nadaljevanke TV Zagreb
22.35 Znanost
Oddajnik II. TV mreže

- 8.55 Poročila
9.00 Danes za jutri, oddaja za JLA in igralni film
12.10 Hotel Poland in njegovi gosti, 2. del nemške nadaljevanke
14.00 Glasbena oddaja
14.20 Avtomobilska dirka formula 1 za VN San Marina, prenos iz Imole
16.40 Test
16.55 Dunaj: SP v hokeju na ledi — 1.2. prenos (slov. kom.)
19.30 TV dnevnik
20.00 Glasbeni večer: R. Gobec: Kri v plamenih, TV opera
21.30 Poročila
22.00 Knjižni sejem v Parizu
TV Zagreb I. program:

- 10.30 Poročila
10.40 Revija vojaških orkestrov
13.35 Deček s Sotle, dokumentarna oddaja
14.30 Sedem TV dñi
15.15 Poročila
15.20 Človek in čas, dokumentarna oddaja
16.05 Igrani film
17.30 Foli parada v Valandovu
18.30 Prisrčno vaši
19.30 TV dnevnik
20.00 Glasbeni večer: R. Gobec: Kri v plamenih, TV opera
21.30 Poročila
22.00 Knjižni sejem v Parizu
TV Zagreb I. program:
10.30 Srečno pot v 21. stoletje, kontaktni program
12.00 Kmetijški oddaja
13.00 Kar znaš, to veljaš
14.00 Avtoman, serijski film
15.00 Nedeljsko popoldne
17.15 Dastine, ameriški film
19.30 TV dnevnik
20.00 A. Marodić: Pisma, nadaljevanke TV Ljubljana
21.00 Domača zabavoglasbena oddaja
21.45 TV dnevnik
22.05 Športni pregled
22.50 Ljubezen na potovanju, potopisna reportaže
23.20 Poročila

- 10.00 Zrcalo tedna
10.20 Steze slave, ameriški film
16.55 TV mozaik — ponovitev
17.20 Radovedni Taček, 10. oddaja Koloč
17.40 Paret je boljša kot žamet
17.45 zadnje poletje otroštva, 4. del novosadske nadaljevanke
18.15 Državni ansambel gruzinske folklore, 1. oddaja

- PONEDELJEK**
4. maja
- 10.00 Zrcalo tedna
10.20 Steze slave, ameriški film
16.55 TV mozaik — ponovitev
17.20 Radovedni Taček, 10. oddaja Koloč
17.40 Paret je boljša kot žamet
17.45 zadnje poletje otroštva, 4. del novosadske nadaljevanke
18.15 Državni ansambel gruzinske folklore, 1. oddaja

- 18.45 Risanka
18.50 Propagandna oddaja
19.00 Danes: Obzornik
19.26 Vreme
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 M. Lawrence: Na robu divjine, 1. del ameriške nadaljevanke
20.55 Propagandna oddaja
21.55 Omizje: Kakšna je podoba skupnega jugoslovanskega kulturnega prostora
Oddajnik II. TV mreže:

- 16.55 Test
17.10 Propagandna oddaja
17.15 Lipica 87, prenos
18.15 Slovenci v zamejstvu
18.45 Risanka
18.55 Propagandna oddaja
19.00 Danes: Kino, Turistični nagelj-neža
19.26 Vreme
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 M. Kralje — I. Štivičić: Potovanje v Vučjak, 14. del nadaljevanke TV Zagreb
22.35 Znanost
Oddajnik II. TV mreže

- 16.55 Test
17.10 Propagandna oddaja
17.15 Lipica 87, prenos
18.15 Slovenci v zamejstvu
18.45 Risanka
18.55 Propagandna oddaja
19.00 Danes: Kino, Turistični nagelj-neža
19.26 Vreme
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 M. Kralje — I. Štivičić: Potovanje v Vučjak, 14. del nadaljevanke TV Zagreb
22.35 Znanost
Oddajnik II. TV mreže

- 16.55 Test
17.10 Propagandna oddaja
17.15 Lipica 87, prenos
18.15 Slovenci v zamejstvu
18.45 Risanka
18.55 Propagandna oddaja
19.00 Danes: Kino, Turistični nagelj-neža
19.26 Vreme
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 M. Kralje — I. Štivičić: Potovanje v Vučjak, 14. del nadaljevanke TV Zagreb
22.35 Znanost
Oddajnik II. TV mreže

- 16.55 Test
17.10 Propagandna oddaja
17.15 Lipica 87, prenos
18.15 Slovenci v zamejstvu
18.45 Risanka
18.55 Propagandna oddaja
19.00 Danes: Kino, Turistični nagelj-neža
19.26 Vreme
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 M. Kralje — I. Štivičić: Potovanje v Vučjak, 14. del nadaljevanke TV Zagreb
22.35 Znanost
Oddajnik II. TV mreže

- 16.55 Test
17.10 Propagandna oddaja
17.15 Lipica 87, prenos
18.15 Slovenci v zamejstvu
18.45 Risanka
18.55 Propagandna oddaja
19.00 Danes: Kino, Turistični nagelj-neža
19.26 Vreme
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 M. Kralje — I. Štivičić: Potovanje v Vučjak, 14. del nadaljevanke TV Zagreb
22.35 Znanost
Oddajnik II. TV mreže

- 16.55 Test
17.10 Propagandna oddaja
17.15 Lipica 87, prenos
18.15 Slovenci v zamejstvu
18.45 Risanka
18.55 Propagandna oddaja
19.00 Danes: Kino, Turistični nagelj-neža
19.26 Vreme
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 M. Kralje — I. Štivičić: Potovanje v Vučjak, 14. del nadaljevanke TV Zagreb
22.35 Znanost
Oddajnik II. TV mreže

- 16.55 Test
17.10 Propagandna oddaja
17.15 Lipica 87, prenos
18.15 Slovenci v zamejstvu
18.45 Risanka
18.55 Propagandna oddaja
19.00 Danes: Kino, Turistični nagelj-neža
19.26 Vreme
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 M. Kralje — I. Štivičić: Potovanje v Vučjak, 14. del nadaljevanke TV Zagreb
22.35 Znanost
Oddajnik II. TV mreže

- 16.55 Test
17.10 Propagandna oddaja
17.15 Lipica 87, prenos
18.15 Slovenci v zamejstvu
18.45 Risanka
18.55 Propagandna oddaja
19.00 Danes: Kino, Turistični nagelj-neža
19.26 Vreme
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 M. Kralje — I. Štivičić: Potovanje v Vučjak, 14. del nadaljevanke TV Zagreb
22.35 Znanost
Oddajnik II. TV mreže

- 16.55 Test
17.10 Propagandna oddaja
17.15 Lipica 87, prenos
18.15 Slovenci v zamejstvu
18.45 Risanka
18.55 Propagandna oddaja
19.00 Danes: Kino, Turistični nagelj-neža
19.26 Vreme
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 M. Kralje — I. Štivičić: Potovanje v Vučjak, 14. del nadaljevanke TV Zagreb
22.35 Znanost
Oddajnik II. TV mreže

- 16.55 Test
17.10 Propagandna oddaja
17.15 Lipica 87, prenos
18.15 Slovenci v zamejstvu
18.45 Risanka
18.55 Propagandna oddaja
19.00 Danes: Kino, Turistični nagelj-neža
19.26 Vreme
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 M. Kralje — I. Štivičić: Potovanje v Vučjak, 14. del nadaljevanke TV Zagreb
22.35 Znanost
Oddajnik II. TV mreže

- 16.55 Test
17.10 Propagandna oddaja
17.15 Lipica 87, prenos
18.15 Slovenci v zamejstvu
18.45 Risanka
18.55 Propagandna oddaja
19.00 Danes: Kino, Turistični nagelj-neža
19.26 Vreme
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 M. Kralje — I. Štivičić: Potovanje v Vučjak, 14. del nadaljevanke TV Zagreb
22.35 Znanost
Oddajnik II. TV mreže

- 16.55 Test
17.10 Propagandna oddaja
17.15 Lipica 87, prenos
18.15 Slovenci v zamejstvu
18.45 Risanka
18.55 Propagandna oddaja
19.00 Danes: Kino, Turistični nagelj-neža
19.26 Vreme
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 M. Kralje — I. Štivičić: Potovanje v Vučjak, 14. del nadaljevanke TV Zagreb
22.35 Znanost
Oddajnik II. TV mreže

- 16.55 Test
17.10 Propagandna oddaja
17.15 Lipica 87, prenos
18.15 Slovenci v zamejstvu
18.45 Risanka
18.55 Propagandna oddaja
19.00 Danes: Kino, Turistični nagelj-neža
19.26 Vreme
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 M. Kralje — I. Štivičić: Potovanje v Vučjak, 14. del nadaljevanke TV Zagreb
22.35 Znanost
Oddajnik II. TV mreže

- 16.55 Test
17.10 Propagandna oddaja
17.15 Lipica 87, prenos
18.15 Slovenci v zamejstvu
18.45 Risanka
18.55 Propagandna oddaja
19.00 Danes: Kino, Turistični nagelj-neža
19.26 Vreme
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 M. Kralje — I. Štivičić: Potovanje v Vučjak, 14. del nadaljevanke TV Zagreb
22.35 Znanost
Oddajnik II. TV mreže

- 16.55 Test
17.10 Propagandna oddaja
17.15 Lipica 87, prenos
18.15 Slovenci v zamejstvu
18.45 Risanka
18.55 Propagandna oddaja
19.00 Danes: Kino, Turistični nagelj-neža
19.26 Vreme
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 M. Kralje — I. Štivičić: Potovanje v Vučjak, 14. del nadaljevanke TV Zagreb
22.35 Znanost
Oddajnik II. TV mreže

- 16.55 Test
17.10 Propagandna oddaja
17.15 Lipica 87, prenos
18.15 Slovenci v zamejstvu
18.45 Risanka
18.55 Propagandna oddaja
19.00 Danes: Kino, Turistični nagelj-neža
19.26 Vreme
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 M. Kralje — I. Štivičić: Potovanje v Vučjak, 14. del nadaljevanke TV Zagreb
22.35 Znanost
Oddajnik II. TV mreže

- 16.55 Test
17.10 Propagandna oddaja
17.15 Lipica 87, prenos
18.15 Slovenci v zamejstvu
18.45 Risanka
18.55 Propagandna oddaja
19.00 Danes: Kino, Turistični nagelj-neža
19.26 Vreme
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 M. Kralje — I. Štivičić: Potovanje v Vučjak, 14. del nadaljevanke TV Zagreb
22.35 Znanost
Oddajnik II. TV mreže

- 16.55 Test
17.10 Propagandna oddaja
17.15 Lipica 87, prenos
18.15 Slovenci v zamejstvu
18.45 Risanka
18.55 Propagandna oddaja
19.00 Danes: Kino, Turistični nagelj-neža
19.26 Vreme
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 M. Kralje — I. Štivičić: Potovanje v Vučjak, 14. del nadaljevanke TV Zagreb
22.35 Znanost
Oddajnik II. TV mreže

- 16.55 Test
17.10 Propagandna oddaja
17.15 Lipica 87, prenos
18.15 Slovenci v zamejstvu
18.45 Risanka
18.55 Propagandna oddaja
19.00 Danes: Kino, Turistični nagelj-neža
19.26 Vreme
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 M. Kralje — I. Štivičić: Potovanje v Vučjak, 14. del nadaljevanke TV Zagreb
22.35 Znanost
Oddajnik II. TV mreže

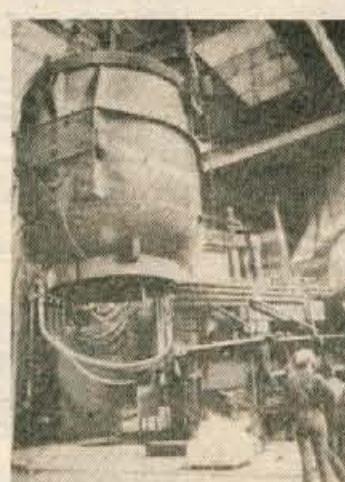
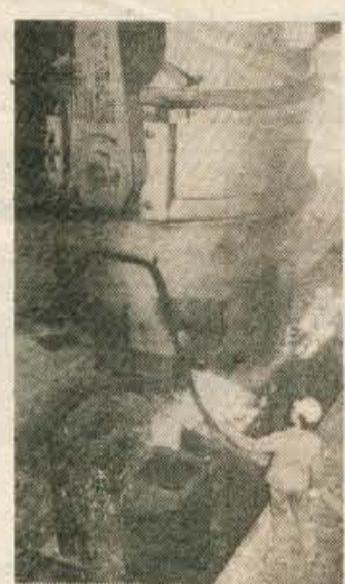
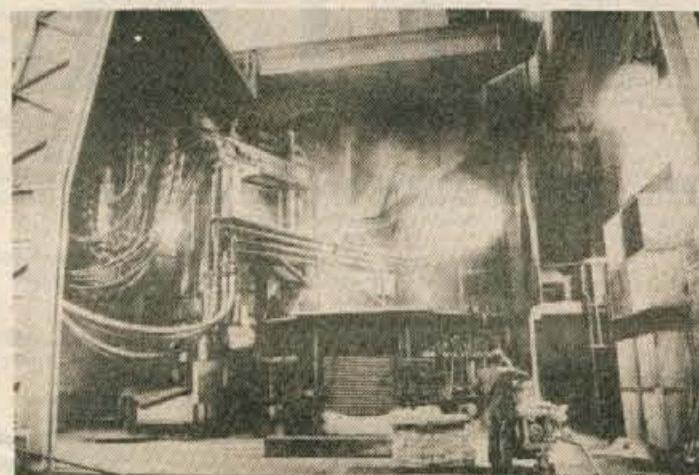
- 16.55 Test
17.10 Propagandna oddaja
17.15 Lipica 87, prenos
18.15 Slovenci v zamejstvu
18.45 Risanka
18.55 Propagandna oddaja
19.00 Danes: Kino, Turistični nagelj-neža
19.26 Vreme
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 M. Kralje — I. Štivičić: Potovanje v Vučjak, 14. del nadaljevanke TV Zagreb
22.35 Znanost
Oddajnik II. TV mreže

- 16.55 Test
17.10 Propagandna oddaja
17.15 Lipica 87, prenos
18.15 Slovenci v zamejstvu
18.45 Risanka
18.55 Propagandna oddaja
19.00 Danes: Kino, Turistični nagelj-neža
19.26 Vreme
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 M. Kralje — I. Štivičić: Potovanje v Vučjak, 14. del nadaljevanke TV Zagreb
22.35 Znanost
Oddajnik II. TV mreže

- 16.55 Test
17.10 Propagandna oddaja
17.15 Lipica 87, prenos
18.15 Slovenci v zamejstvu
18.45 Risanka
18.55 Propagandna oddaja
19.00 Danes: Kino, Turistični nagelj-neža
19.26 Vreme
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 M. Kralje — I. Štivičić: Potovanje v Vučjak, 14. del nadaljevanke TV Zagreb
22.35 Znanost
Oddajnik II. TV mreže

- 16.55 Test
17.10 Propagandna oddaja
17.15 Lipica 87, prenos
18.15 Slovenci v zamejstvu
18.45 Risanka
18.55 Propagandna oddaja
19.00 Danes: Kino, Turistični nagelj-neža
19.26 Vreme
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 M. Kralje — I. Štivičić: Potovanje v Vučjak, 14. del nadaljevanke TV Zagreb
22.35 Znanost
Oddajnik II. TV mreže

NOVA JEKLARNA ODPIRA VRATA ...

Inženir Boris Bergant, predsednik poslovodnega odbora jeseniške Železarne, na slavnostni seji delavskega sveta Železarne: »V novi jeklarni je veliko domačega znanja, zato je ta pomembna in potrebna vsej jugoslovanska naložba v ponos domačim proizvajalcem, ki so dokazali, da zmorcejo zgraditi in opremiti tudi tako zahteven metalurški objekt.«

Jeseniška železarna sodi med vodilne jugoslovanske železarne, to pomembno in zahtevno mesto pa bo obdržala tudi poslej. Ob prvem maju namreč slovensko odpira novo elektrojeklarno, ponos nej in vsej jugoslovanski metalurgiji. Gradnjo je narekovala skrajna tehnološka zastarelost, visoki stroški proizvodnje jekla in nekonkurenčnost jeseniškega jekla na tuhij trgov ter tudi zahteve domačih predelovalcev po kvaliteti.

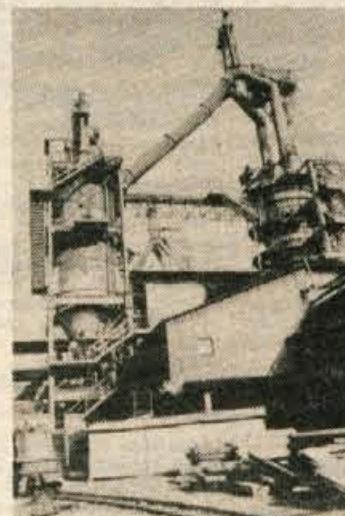
Na belskem polju so jeklarno začeli graditi pred dvaintridesetimi meseci, 13. marca letos pa je začela poskusno obratovati. Železarji so imeli med gradnjo precej problemov, gradbenih in finančnih: devizna obremenjenost jih je sitila k domačim proizvajalcem opreme, od katerih pa so se nekateri sploh prvič ubadali s tako zahtevnim projektom. Z naporji (železarji so z 90 izvajalci podpisali 250 gradbenih pogodb), so dokazali, da zmorcejo do roka, brez zamud, zgraditi naj sodobnejšo elektrojeklarno. In upravičeno so lahko ponosni. Jeseniška jeklarna je namreč eden izmed redkih velikih jugoslovenskih projektov nasprost, pri katerem ni bilo občutnejših zamud.

Ob razmeroma majhnem deležu tuhij kreditov, ob naloženem dinarju treh slovenskih železar, prispevku 143 porabnikov jekla po vsej Jugoslaviji ter ob kreditih domačih bank so imeli največ problemov zaradi visoke inflacije. Začetna 18-odstotna mera je narasla na 60-odstotno, vrednost jeklarne pa od začetnih 15,6 milijarde na 54 milijard dinarjev.

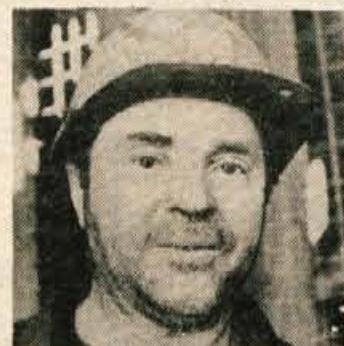
Zdaj jeklarna poskusno obratuje. Po dveh mesecih se je pokazalo, da pri gradnji ni bilo večjih napak, da je zgrajena po projektu in da bo lahko dala pričakovane količine kvalitetnega jekla za domačo predelavo in izvoz. S sedemletno zamudo sicer, a končno se bo jugoslovanska metalurgija postavila ob bok svetovni metalurški proizvodnji.

V starim martinarni počasi ugaša ogenj, ugašajo peči, ugasnil bo eden izmed plavžev. Starimi simboli železarskih Jesenic bodo za vedno izginili, procesno vodenja jeklarna na belškem polju ob letosnjem prazniku dela odpira svoja vrata.

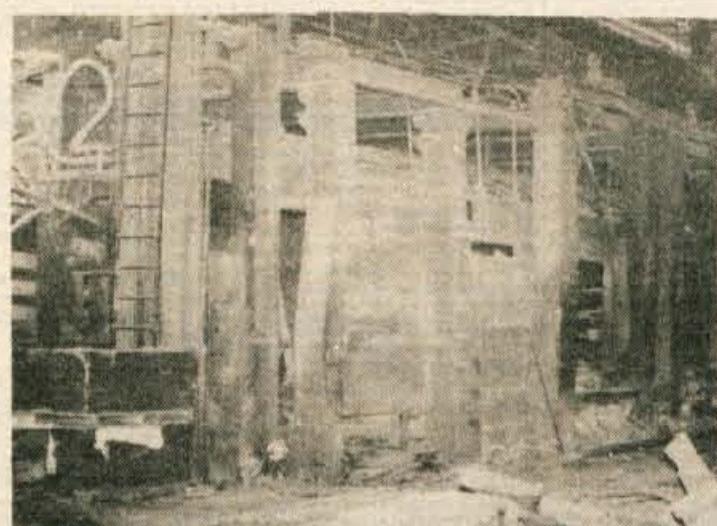
D. Sedej
Foto: F. Perdan

Stari železarski simboli Jese-
nic bodo le še spomin...

Bruno Rot z Dovjega, martinar: »Devetnajst let sem že pri peči v martinarni, kjer smo pred tednom dni ustavili sedmico, eno izmed starih peči. Ustavili bomo še tri, medtem ko bosta dve ostali. Slovo? Slovo ni tako lahko. Dela smo namreč navajeni, četudi je naporan in v stalni vročini.«

V martinarni počasi, a zanesljivo ugaša ogenj v pečeh

Med škofjeloškimi zadružniki

VESTNEGA POHVALILI IN NAGRADILI

Lajše nad Selcami, 20. aprila — »Vsak dober delavec je vreden plačila, veden pa še nagrade in pohvale. Zato je lepa navada, da se ob 1. maju spomnimo najboljših kmetov in delavcev iz zadruge. Dober delavec in priden kmet sta naša velika vrednost, vendar je pri nas vedno težje biti dober kmet,« je dejal predsednik zadružnega sveta Kmetijske zadruge Škofja Loka Ivan Oman, ko je podeljeval priznanja in nagrade kmetom iz zadruge.

Priznanja in nagrade je prejelo enajst kmetov: Matevž Demšar iz Zaprevala, Peter Demšar iz Martiničkega vrha, Zdravko Debeljak iz Bukovega vrha, Anton Habjan iz Selca, Jože Hafner iz Moškrinja, Jernej Jezeršek iz Hotavlj, Kocjan Jenko iz Lipce, Janez Košir s Tomaževega, Franc Oblak s Podjelovega brda, Matija Stanovnik iz Srednje vasi in Anton Starman z Godešča, razen njih pa pet delavcev iz zadruge: Ivica Ferlan, Janez Košir, Janez Pfajfar, Janez Rant in Stane Rupnik. Jubilejne nagrade pa so prejeli za 30 let dela Jože Bernik in Janez Stanonik, za 20 let Janez Kon-

čan, Jurij Kumer in Ivan Perko in za 10 let Dragica Bogataj, Štefan Ingleč, Mira Hof, Marija Koprek in Milena Rejc.

Eden od dobitnikov letosnjega priznanja in nagrade je tudi 45-letni Janez Košir s Svetega Tomaža nad Praprotnim v Selški dolini, dolgoletni zadružnik, izredno prizadenevni kmet, ki je svojo kmetijo s pomočjo žene Terezije in štirih odrasčajočih hčerja temeljito moderniziral. Razen tega najde čas za krajevne akcije. Lani je dobil kraj telefon in marsikatera pot je kmetom zaradi tega prikrasjana, urejevali so

cesto in še marsikaj drugega postorili v vasi.

Veliko slišimo in beremo zadnje čase o vedno slabšem položaju našega kmetijstva. Nekateri nam celo obetajo pomanjkanje hrane. Kako vi ocenjujete razmere v slovenskem in jugoslovanskem kmetijstvu?

»Položaj je resnično slab, vendar še nismo zgubili voje do dela. Zavedamo se, da bo kmetijska proizvodnja morala biti, da brez mleka in mesa ne bo hrane. Po drugi strani pa smo navezani na kmetijo, saj smo veliko vložili vanjo. Letos nameravamo spraviti pod streho nov hlev in se bom potem intenzivne usmeril tudi v proizvodnjo mleka. Sedaj sta glavna vira dohodka živinoreja in gozd, vendar imamo od slednjega več. Naša kmetija je povprečno 600 metrov visoko, vendar je glede na sorazmerno višino lega kar primerna, čeprav so nekatera opravila tako visoko težja in zahtevnejša kot v dolini. Premalo je pridnih rok in preveč smo obremenjeni z delom.«

Kje pa se še posebej zatika v našem kmetijstvu? So to cene, je to draginja, so to cenovna nesorazmerja?

NAMESTO REPORTAJ

Povabili so nas na odprtje kluba Primadona v gostišču Pod Planino na Trebiji, la odpravila novinar in fotoreporter. Kaj se zgodi, če pride na kraj dogodka le foto di in kaj si misli?

Pričujoči zapis smo ukradli iz sporočila Gorazda Šinika, ki je dogajanje sprejalo grafisko oko, Vinetu Beštru, ki naj bi bil dogodke pridno zapisoval...

Za Vineta Beštra!

T R E B I

Bilo je približno 100 ljudi, povabljenih, tudi iz Lj. Lokal je bil ravno prav poln.

Začelo se je ob 21.00. Ob vstopu v Club Primadona, sta Vili Zadnikar in Miran Jakšič s prikupno natakarico poskrbeli za takojšen aperitiv, seveda brezplačen. Zatem pa te je eden od osebjja v lokalnu pospremil do mize. Ja.

Program: Modna revija, 15 modelov kreatorka Marjet Cerar iz Radomelj. Revija je bila lepo sprejeta. Vse prikazano pa se je dalo takoj kupiti ali pa naročiti.

Po tem je nastopila plesna skupina Lena iz Tržiča, samo tri plesalke. Krik, plesna skupina pa je bila na četrtkov Vroči večer povabljeni le kot na zabavo in ne na nastopanje. Med gosti je bil tudi Grega Benedik in Igor Kreačič, ki se je pred 10 dnevi vrnil iz Amerike (to ni treba omenjati).

Lastnika Vili in Miran sta bila kar zadovoljna. Pravita pa, da je to le začetek in da...

Povabljeni pa so bili tudi lepe mnenja o vročem večeru. Zdaj pa je na tebi, da lepo in ... naložiš. Slike priložene. Podpiši me!

Gorazd

Slike so malo podpisane, da boš vedel zakaj približno gre. Je plesna skupina Lena, ta Marjet Cerar in njene manekenke s cunami ter gostinca že mal prbita.....

Odprte strani

6.

CVETO ZAPLOTNIK
SPREMENJAVA PRAKSE NA
ISTIH TEMELJIH
(intervju z dr. Cirilom Ribičičem)

JOSIP BROZ TITO
CELO SEDAJ MORAMO
GOVORITI O BRATSTVU
IN ENOTNOSTI

DR. IVAN KRISTAN

Urednikova beseda

Šesta številka Odprtih strani je prvomajska. Uvodno besedo je napisal rektor ljubljanske univerze dr. Ivan Kristan. Na drugi strani objavljamo pogovor s članom predsedstva CK ZKS dr. Cirilom Ribičičem o ustavnih spremembah. Pripravil ga je Cveto Zaplotnik. Spomnili smo se tudi zelo odmevnega govora Josipa Broza Tita, ki ga je imel 6. maja 1962. leta v Splitu. Ker so mnoge njegove misli danes prav tako aktualne, kot so bile pred 25 leti, objavljamo govor na tretji strani. Na četrti strani so odmevi in prvomajski intervju. Z Leonom Mesaričem iz jesenjske Železarne se je pogovarjala Darinka Sedej.

Zelimo, da bi vam besedila popestrila praznike. Še bolj pa bomo veseli, če vas bodo spodbudila k razmišljanju in če nam boste tudi pisali.

LEOPOLDINA BOGATAJ

DARINKA SEDEJ
DELAVCU MERIMO S
TEHTNICO,
MI PA MORDA SPLOH NE
DELAMO
(intervju z Leonom Mesaričem)

FRANI ZAGORIČNIK
PRILOGA ODPRTE
STRANI V GORENJSKEM
GLASU

Odgovornost pred lastnim delavskim razredom in narodom

Če bi iskali zgodovinske poudarke ali dosežke čebinskega kongresa, potem bi lahko rekli, da je bila v prvi vrsti zgodovinska zasluga čebinskega ustanovnega kongresa Komunistične partije Slovenije (KPS) v tem, da je odklonil tezo o anacionalnosti slovenskih komunistov in proletariata: zavrel je namreč parolo, da proletarci nimajo domovine, iz katere naj bi izhajalo, da je KPS anacionalna, da je v službi tujih sil, da je podrejena Kominterni itd., in je, nasprotno od tega, poudaril vkoreninjenost slovenskih komunistov in delavskega razreda v slovenskem narodu.

Slovenski komunisti so prav na Čebinah jasno potrdili svojo nacionalno pripadnost: poudarili so odgovornost pred lastnim delavskim razredom in lastnim narodom, ne pa pred Kominterno. To je pomenilo konec takoj imenovanega kominternovskega značaja KP in naslonitev na lasten delavski razred in na lasten slovenski narod.

Menim, da je bilo ravno to odločilno za nadaljnjo vlogo, ki jo je imela Komunistična stranka Slovenije (in tudi KPJ v celoti) pri reševanju slovenskega nacionalnega vprašanja, opirajoč se na nacionalne samoodločitve.

Svojo dokončno potrditev kot podlaga za reševanje nacionalnega vprašanja je na-

celo samoodločbe dobilo na četrti državni konferenci KPJ leta 1934 v Ljubljani, ko je (ob Titovem soglasju) bil sprejet sklep, da se v okviru Komunistične partije Jugoslavije ustanovijo nacionalne komunistične partie Slovenije, Hrvaške in pozneje tudi Makedonije. S tem pa je bila nakazana tudi usmeritev, ki smo jo uresničevali med narodnoosvobodilnim bojem, ko smo gradili jugoslovansko državo na novih temeljih, to je, kot federacijo.

Vendar pa ni šlo samo za uveljavljanje pravice do samoodločbe kot podlage za reševanje nacionalnega vprašanja, ampak tudi za to, kako naj se samoodločba uresniči. Precej časa je veljalo stališče Kominterne, da

je potrebno samoodločbo uresničiti z obvezno odcepitvijo in ustanovitvijo samostojnih držav Slovenije, Hrvaške in Makedonije. Kominterna je izhajala iz predpostavke, češ da je jugoslovanska država tvorba versajskega miru, rezultat sporazuma zahodneevropskih imperialističnih držav in da bi razbitje takšne jugoslovanske države oslabilo fronto kapitalizma oz. imperializma in koristilo mednarodnemu delavskemu gibanju.

Pri tem je Kominterna zanemarila nacionalne interese jugoslovenskih narodov. Prezira je dejstvo, da je jugoslovanska država – ne glede na njena številna notranja protislovja – nastala kot rezultat zgodovinskih teženj jugoslovenskih naro-

dov, da živijo v skupni državi, ker edino združeni lahko branijo in krepijo svojo nacionalno identiteto. Razbiti to njihovo skupno državo pa bi pomenilo storiti korak nazaj. To ne bi pomenilo uresničitve nacionalne samoodločbe, ampak nasprotno, to bi bila pot k ponovnemu zaščitnemu posameznih narodov, kajti, kot je zapisal Edward Kardelj, bi razdvajeni narodi na eni strani neogibno postali plen imperialističnih pritiskov od zunaj, na drugi strani pa bi to okrepilo položaj nemškega fašizma, ki je najhujši sovražnik samoodločbe narodov in skuša podjarmiti celo vrsto novih narodov.

To pomeni, da ideja o razbijanju Jugoslavije ni mogla dobiti podprtje med širokimi plastmi delavstva in jugoslovenskih narodov. Vsakdo, ki bi še nadalje vztrajal na tej ideji, bi se odrekel podprtosti v svojem lastnem delavskem razredu in svojem narodu. Zato je bilo potrebno, da se partija tesneje nasloni na svojo lastno socialno in nacionalno bazo.

Predvsem to misel so poudarili slovenski komunisti na ustanovnem kongresu KPS leta 1937 na Čebinah:

»Prvi ustanovni kongres Komunistične stranke Slovenije manifestira trdno voljo slovenskih komunistov, dati na razpolago svojem ljudstvu vse svoje sile ter izraža njihovo neomajno zvestobo slovenskemu narodu.«

S tem, ko je Komunistična stranka Slovenije poudarila svojo nacionalno in socialno bit, je šele lahko računala na

to, da bo uresničevala dejansko avantgardno vlogo slovenskega delavskega razreda in se lahko postavila na celo borbe za pravice slovenskega naroda. To se je pokazalo kot odločilnega pomena kmalu za tem pri organiziranju NOB, zlasti pa pri formiranju OF slovenskega naroda.

Glede nacionalnega vprašanja je bilo na Čebinah sprejeti dokončno stališče, ki se je potem uresničilo v skupnem narodnoosvobodilnem boju jugoslovenskih narodov v letih 1941–1945. Pravica do samoodločbe slovenskega naroda, na osnovi katere ima slovenski narod pravico samostojno in svobodno odločati o svoji usodi, naj se uresniči na edino zgodovinski napredku način, tako da bo zagotovljena samostojnost in prihodnost slovenskega naroda, to pa je v federaciji z drugimi jugoslovenskimi narodi. V Manifestu ustanovnega kongresa so zapisali:

»Bodočnost slovenskega naroda in njegov narodni obseg bosta zagotovljena le v svobodni zvezni bratskih narodov Jugoslavije v obliki zvezne države.«

To sporočilo Čabin je pokazalo svojo zgodovinsko vrednost in moč v praksi, saj petdeset let pozneje ne le, da ni zgubilo na svoji aktualnosti, ampak je postal trajno izhodišče za koncept jugoslovenske federacije.

Tudi danes ostaja v veljavi načelo odgovornosti komunistov pred lastnim delavskim razredom in lastnim narodom. To izhaja iz načela samoodločbe kot podlage združitve jugoslovenskih narodov v federaciji.

Ne smemo pozabiti izvornega pomena samoodločbe: samoodločba pomeni pravico naroda, da si zgradi lastno državo in da se svobodno povezuje z drugimi narodi. Dejstvo je, da so posamezni jugoslovenski narodi zgradili svoje države in so se združili v federaciji.

Samostojnost republik zato ne more biti simbolična in se ne more izčrpati samo v nekih kulturnih ali drugih posebnostih, ampak pomeni vse vitalne vidike samostojnosti, ki jih je med drugim poudarjal E. Kardelj, ko je govoril o načelu samoodločbe in bodočnosti slovenskega naroda v Jugoslaviji, to pa je samostojnost v ekonomskem, kulturnem, političnem in drugih pogledih.

Ustava SFRJ iz leta 1974 je zagotovila institucionalne vidike samostojnosti in enakopravnosti narodov in njihovih federalnih enot v okviru federacije. S tega vidika je pomembno načelo enakopravnih zastopanosti (načelo paritetne sestave) republik in avtonomnih pokrajin v vseh odločajočih zveznih organih (predsedstvo SFRJ, Skupščina SFRJ, Zvezni izvršni svet, Ustavni sodišče Jugoslavije, Zvezno sodišče) in načelo konsenza, to pa pomeni odločanje o najpomembnejših zadevah v federaciji s soglasjem republik in avtonomnih pokrajin, ne pa s preglasovanjem (majorkacijo).

DR. CIRIL RIBIČIĆ

Sprememba prakse na istih temeljih

Ko so skupščine republik in avtonomnih pokrajin ter zvezni zbor dali soglasje k predlogu predsedstva SFRJ, se je v Jugoslaviji začel postopek za spremembo ustave, nova povojska ustavna reforma, za katero dr. Ciril Ribičič, član predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenija pravi, da naj bi pomenila »radikalni poseg in spremembo prakse na istih temeljih.« Glavni cilji ustavnih sprememb so krepitve ekonomskih zakonitosti, boj proti normativizmu, poenostavitev in večja učinkovitost odločanja, krepitve vloge združenega dela, bratstva in enotnosti ter večja učinkovitost federacije.

Dr. Ribičič, Jugoslavija doživlja eno najglobljih povojnih družbenih kriz. Nekateri trdijo, da je izvor vseh težav neizvajanje ustave, drugi zagovarjajo stališče, da ustava kot normativni akt ne ustreza več in da je križa posledica normativnega stajanja.

Na to je odgovorila že kritična analiza delovanja političnega sistema, ki je v Jugoslaviji poenotila mnenja o slabostih in deloma tudi o vzrokih, ki so priveli državo v krizo. Analiza ni podprla tega, da je vsega kriva ustanova, niti stališča, da je problem samo v tem, da se ustanova ne uresničuje. Pokazala je, da je nekaj krive v normativnih ureditvah, ne v temeljni zasnovi sistema, v temeljnih načelih in strateških opredelitvah, ampak bolj v normativnih izvedbi deloma v sami ustanovi, predvsem pa drugje, v sistemski in drugi zakonodaji. Posrebej je opozorila na subjektivne slabosti, na pomanjkljivosti subjektivne akcije, na slabosti delovanja političnih organizacij pri izvajaju sistema in tudi na to, da so ekonomski razlogi tudi eden od vzrokov za slabo delovanje političnega sistema.

Analiza je pokazala, da gre za splet okoliščin in da ni mogoče preprosto reči, da je za družbeno krizo kriva ustanova, da je kriv družbenopolitični sistem ali da so krivi le ljudje, ki slabo uresničujejo ustanovo. Z Zdravkom Tomcem iz politične fakultete v Zagrebu sva se vključila v razpravo s knjigo, ki že z naslovom Sporazumevanje ali preglosovanje pove, kje vidiva bistvene razlike v pogledih na politični sistem. Tudi v razpravah o sistemu planiranja, delegatsko-skupščinskem sistemu, volitvah, problemih odločanja v združenem delu in o odnosih v federaciji so bila mnenja deljena — ali je treba razvijati sistem v smeri sporazumevanja na samoupravnih temeljih ali v smeri preglosovanja. V knjigi, ki izšla skoraj sočasno s kritično analizo delovanja našega političnega sistema, je naslov prvega dela Ustavobranitelj in reformatorji hkrati, naslov drugega dela pa Enotnost razrednega in nacionalnega. To omenjam zato, ker se je zadnje čase veliko polemiziralo o problematični, ki je dokaj natančno razložena v tej knjigi tako, da bi bil marsikdo oropan presenečenja, če bi že pred letom ali dvema začel spremeljati razprave o političnem sistemu in ne šele, ko se je pojavil predlog predsedstva SFRJ.

je predlog predsedstva SFRJ za spremembo zvezne ustave res usmrjen k centralizaciji in krepliti države, kot je pogosto omenjan?

Že v knjizi, ki sem jo izdal pred dvema letoma pri Delavski enotnosti, se po eni strani »spopadam s slovenskim nacionalizmom, po drugi s centralističnimi vzorcemi, ki jih nekateri ponujajo. Ne trdim, da v Jugoslaviji ni centralističnih in unitarističnih pritiskov. Nasprotno; takšne težje so dokaj močne, saj mnogi reagirajo na krizo tako, da predlagajo »trdo roko, centralizacijo odločanja na vseh ravneh, od združenega dela do federacije in ne samo takrat, ko gre za odnose med narodi. Unitaristične in centralistične težje torej obstajajo, vendar se ne strinjam s tem, da bi v predlogu za spremembo ustanove že zmagaše, še posebej zato ne, ker nobe-

cilje ustavnih sprememb zapisalo krepitve ekonomskih, tržnih zakonitosti, vendar ni dovolj konkretnih rešitev in zagotovila, da se bo to tudi uresničevalo. Nekateri predlogi so celo v nasprotju s temeljnimi ciljem oziroma jih je mogoče razlagati v smislu večje centralizacije in večjega administriranja na gospodarskem področju. Največja napaka bi bila, če bi ustanova učinkovala sedanjo etatistično prakso oziroma administrativno poseganje države. V Sloveniji so zelo burne razprave o tem, kaj je izjemni dohodek. Tega je mogoče razlagati kot vse, kar je nadpovprečno uspešno. Zato velja vztrajati in poglobiti stališče predsedstva SFRJ, da vanj ni mogoče štetiti tistega, kar je rezultat dela, produktivnosti.

V dosedanjih razpravah o spremembi ustanove smo slišali tudi

janju dohodka in o administriraju na zvezni ravni.

Menim, da tudi v delovnih organizacijah ne smemo popuščati argumentom, češ da združeno delo ne more biti učinkovito, ne more racionalno delati in hitro reagirati, dokler je med temeljnimi organizacijami uveljavljeno soglasje. To so isti argumenti, s katerimi nastopajo nekateri tudi proti konsenzu v federaciji. Kjer ni čistih ekonomskih računov in je mogoče nekomu s preglasovanjem odvzeti dohodek, tam ni osnov za učinkovit sistem, temveč za konflikte, ki vodijo v razbijanje delovnih organizacij, v Jugoslaviji pa v velike mednarodne spore.

Predlog govori o skupnih temeljih sistema izobraževanja, o enotnih temeljih davčnega sistema. Kaj naj bi prinesli skupni oziroma enotni temelji?

Številu ustavnih členov bo treba upoštevati, da ne bi s spremembami prešli od sedanjih, neustreznih in podrobnih rešitev k novim prepodobnim določbam, ki ne dajajo možnosti za različne posebnosti in bi jih bilo treba čez nekaj let spet spremeniti. Za zmanjšanje števila ustavnih členov s 308 na sto ali celo na trideset, kot nekateri zagovarjajo, ni pravih možnosti, ker bi to pomenilo tudi ponovno opredeljevanje temeljnih načel. Vsako obsežnejše sprememjanje ustanove tudi hitro poruši ravnotežje členov in konsistentnost normativnih določb. Naj navedem le en primer: ko so uvedli enoten mandat za funkcionarje v skupščini SFRJ, so porušili ravnotežje v odnosu do zveznega izvršnega sveta, ki ohranja štiritečni mandat. Pri sprememjanju ustanove bo treba še posebej paziti, da ne bi zašli v nove prepodobne normativne rešitve.

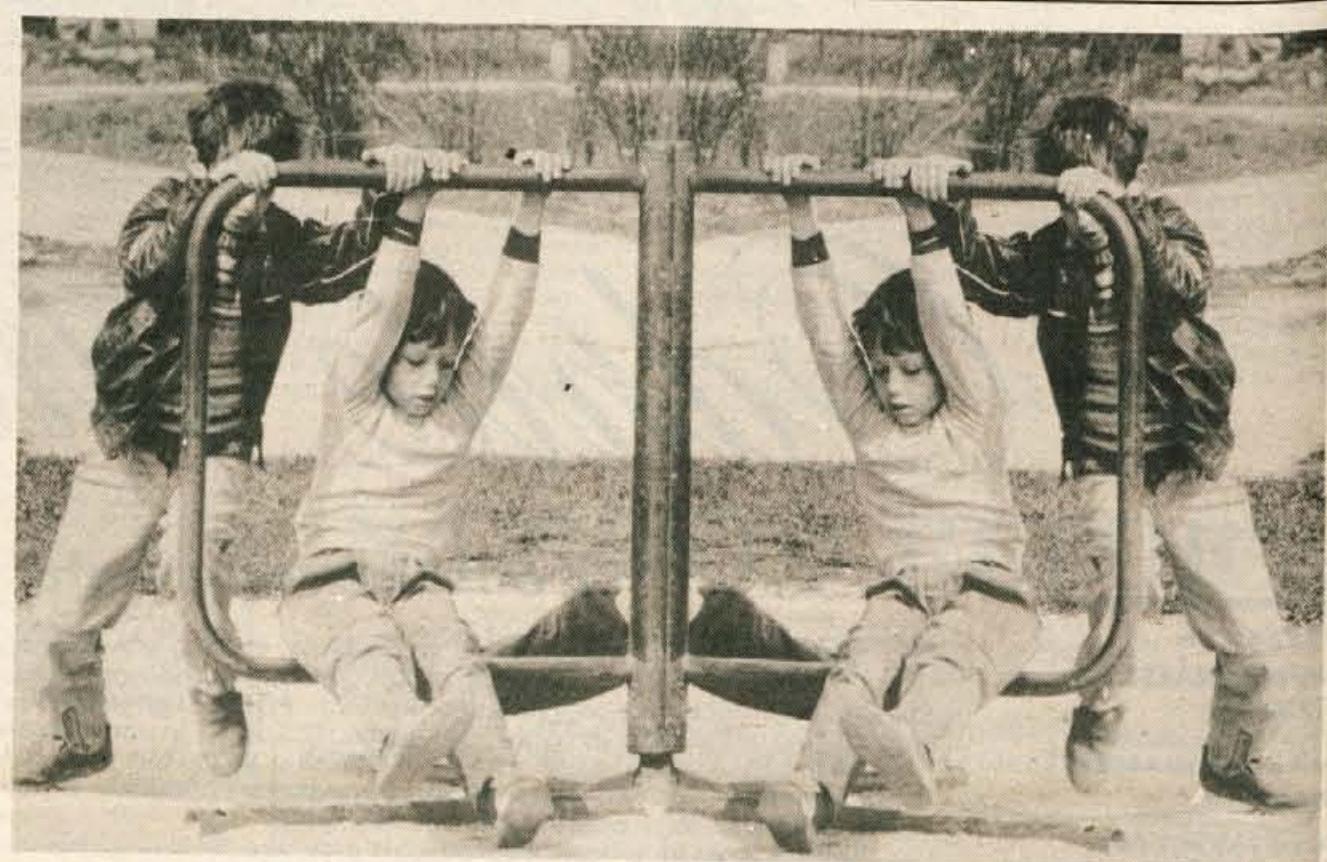

FOTO: CORAZON SINK

na zahtevo unitaristov in centralistov v Jugoslaviji ni bila podprtta in sprejeta. Posamezne težje so sicer prišle do izraza in so lahko s takšno ali drugačno razlagajo tudi temelj za nadaljnje centralistične pritiske.

Pri nas pogosto v imenu nacionalne enakopravnosti in republike samostojnosti branimo prakso, ki je po eni strani etatizem, po drugi pa kršitev enotnega jugoslovanskega trga — prakso torej, ki ni v skladu z ustanovo. Tudi neizpolnjevanje zveznih zakonov nima z ustanovo dosti skupnega. Taksne kršitve samo dodatno spodbujajo centralistične sile v Jugoslaviji in jim dajejo podporo.

Kakšni so cilji in vsebina predlaganih sprememb zvezne ustanove? Gre le za kozmetične popravke ali za korenite spremembe?

To sta skrajni oceni. Temeljne opredelitev in načela ostajajo enaka, sprememjamamo le normativni del, s ciljem, da bi dosledne spoštovali in uresničevali temeljna načela. Hamdija Pozderac ni brez razloga dejal v zvezni skupščini, da gre pri ustanovi za pomembne spremembe. S Tomcem sva v knjigo zapisala, da so to radikalni posegi in bistvene spremembe prakse na istih temeljih.

Kaj je napredno in kaj ne na ustanovo — pravnom področju? Kriterije za to sem si postopno izboljševal, in to v glavnem še preden sem prevzel prvo poklicno politično funkcijo. Temelj te kriterijev je študijsko, strokovno in raziskovalno delo, zlasti še študij našega razvoja.

Zato bi lahko rekel, da moj odnos do ustanove ureditve ni posledica sklepov političnih forumov, ampak da sem aktivен v političnih forumih takrat in toliko, kolikor je to v skladu z mojimi temeljnimi pogledi na ohranjanje in razvijanje naprednih ustanovnih načel.

Kar pa zadeva očitke, da kot »ustavobranitelji« sedaj zagovarjam v Sloveniji ustanove spremembe, velja poudariti dvoje: prvič, da smo v socialistični zvezi resnično pred nekaj leti zastopali stališče, da izhodišče kritične analize ne morejo biti ustanove spremembe (ampak bomo o njih govorili še takrat, ko bo kritična analiza končana) in drugič, da ostajam ustavobranitelj toliko, kolikor ta pojem izraža vztrajanje pri temeljnih ustanovnih načelih in pri resnem analitičnem in restrikтивnem do polnjevanju ustanove.

V razpravah o predlogu predsedstva SFRJ za spremembo zvezne ustanove je bilo slišati tudi zahteve, naj bi na vseh ravneh družbenega organiziranja uveliti ne posredne volitve. Kaj menite o tej pobudi?

Nekateri zagovarjajo neposredne volitve kot neko čarobno palčico, ki bo rešila vse težave v našem sistemu. To je zelo naiven pristop, tudi zaradi tega, ker zanika posebnosti našega političnega sistema. V Jugoslaviji smo se odločili za delegatski sistem, ker smo spoznali, da so se neposredno izvoljeni poslanci odločili od delovnih množic. Na mestno klasični neposrednih volitvah smo uveli sistem, v katerem naj nimajo ljudje vpliva med volitvami, temveč tudi prej in kasneje — v kandidacijskem postopku in v času celotnega mandatnega obdobja do novih volitev. Kdor misli, da sedanja organizacijska struktura

delegatsko-skupščinskega sistema ni dobra in da jo je treba nadomestiti z drugo, mora iskatи rešitev, ki bi zagotavljale stalenski med izvoljenimi in delegatimi bazo. Pri ustanovnih spremembah pride v poštov pojem mnenju le takšno širjenje neposrednih volitev, ki ne bo okrnilo delegatskega sistema — rešitev torej, ki so kompromis med delegiranjem iz samoupravnih skupnosti in neposrednimi volitvami, med zamenljivimi in stalnimi delegati.

Zahteve, da bi neposredne volitve uveli na vseh ravneh družbenega organiziranja, niso upravičene; uveli bi jih lahko le tam, kjer želimo dograjevati sistem zaradi slabosti v praksi in kjer ni stika med delegati in delegatimi bazo. Ugotovljamo, da se zbor združenega dela republike skupščine spreminja v drugi zbor občin, zato razmišljamo, da bi oblikovali mimo občinske skupščine, po funkcionalnem načelu in morda tudi z neposrednimi volitvami. Podobno velja za zvezni zbor, kjer je vseh trideset delegatov iz Slovenije odgovornih vsem občinskim skupščinam in vsem samoupravnim skupnostim. Velika večina v Jugoslaviji je že podprla zamisel, naj bi prešli na ožje volilne enote, v katerih bi volili delegata neposredno ali tako kot doslej v občinskih skupščinah. Predsedstvo SFRJ predлага ne posredne volitve tudi za zbor krajevnih skupnosti občinske skupščine, vendar se mi zdi, da v tem primeru ne bi bile smislene, ker je marsikdo že uveljavljen dober stik med delegati in bazo ali ga je vsaj mogoče vzpostaviti. Podobno velja za zbor občin v republiški skupščini, ki izhaja iz občinskih skupščin. Menim, da bi moral vložiti družbenopolitični zborov slabiti: okrepite pa bi morali delovanje subjektivnih sil znotraj temeljnih delegacij.

All predlog za spremembo zvezne ustanove zagotavlja zadostno možnost za krepitve tržnega gospodarstva? Mnogi gospodarstveniki trdijo, da ne.

Z njimi se strinjam. Predsedstvo SFRJ je sicer med temeljne

za predloge, da je treba zagotoviti večji vpliv združenega dela na proces sprejemanja odločitev v federaciji, zlasti na področju uresničevanja njenih gospodarskih funkcij, in da bi bilo treba pretehati vprašanje o ustanovitvi zborna združenega dela. Kaj mislite o tej pobudi?

Republiška skupščina se je v svojih uradnih stališčih zavzela za to, da bi ustanova predpisala le nekaj skupnih elementov sistema izobraževanja, ne pa njegove vsebine in skupnih izobraževalnih jader. V Jugoslaviji so bila sicer velike zahteve po enotnem urejanju izobraževalnega sistema in tudi njegove vsebine, vendar so se Slovenija, nekateri druge republike in borčevska organizacija v dosedanjih razpravah temu zoperstavili. Sprejeti je bila srednja, kompromisna rešitev, ki opredeljuje sistem izobraževanja tako, da bo možna prehodnost, da se bodo razlike med republikami zmanjšale, vendar ne bo mogoče poseganje federacije v vsebinsko izobraževanje. O tem so jasno spregovorili delegati skupščine SR Slovenije, Stane Dolanc, Miran Potrč in drugi.

Kaj pomenijo enotni temelji davčnega sistema? Po naših opredelitevah in razmisljajih v republiški skupščini naj bi bilo enoto določeni viri in vrste davkov. Zdaj so namreč med republikami takšne razlike, da so gospodarske organizacije na jugoslovanskem trgu v neenakovremennem položaju. Čeprav se pojavljajo težnje in ideje, da bi federacija določala stopnje davkov in prispevkov, je to skrajno, ki je treba zavrniti. Med republikami in pokrajinami so namreč razlike v gospodarski razviti, v velikosti, v razvitoštvu družbenih dejavnosti, ki ne presežejo poenotenja davčne politike.

Precej pripombe se nanaša na veliko število ustavnih členov in na prizadevanja, da bi bila v ustanovi zapisana vsaka podrobnost. Je to le voda na mlino žejam in zahtevam za čedalje posejše ustavne in zakonske spremembe?

V razpravah bi se morali poenotiti o vseh bistvenih vprašanjih sprememjan ustanove, nato pa pregledati, kaj so v ustanovi, kaj v zakone, dogovore, samoupravne akte, občinske statute. Ugovor o velikem razmerju ustavnih členov bo treba upoštevati, da ne bi s spremembami prešli od sedanjih, neustreznih in podrobnih rešitev k novim prepodobnim določbam, ki ne dajajo možnosti za različne posebnosti in bi jih bilo treba čez nekaj let spet spremeniti. Za zmanjšanje števila ustavnih členov bo treba upoštevati, da ne bi s spremembami prešli od sedanjih, neustreznih in podrobnih rešitev k novim prepodobnim določbam, ki ne dajajo možnosti za različne posebnosti in bi jih bilo treba čez nekaj let spet spremeniti. Za zmanjšanje števila ustavnih členov bo treba upoštevati, da ne bi s spremembami prešli od sedanjih, neustreznih in podrobnih rešitev k novim prepodobnim določbam, ki ne dajajo možnosti za različne posebnosti in bi jih bilo treba čez nekaj let spet spremeniti. Za zmanjšanje števila ustavnih členov bo treba upoštevati, da ne bi s spremembami prešli od sedanjih, neustreznih in podrobnih rešitev k novim prepodobnim določbam, ki ne dajajo možnosti za različne posebnosti in bi jih bilo treba čez nekaj let spet spremeniti. Za zmanjšanje števila ustavnih členov bo treba upoštevati, da ne bi s spremembami prešli od sedanjih, neustreznih in podrobnih rešitev k novim prepodobnim določbam, ki ne dajajo možnosti za različne posebnosti in bi jih bilo treba čez nekaj let spet spremeniti. Za zmanjšanje števila ustavnih členov bo treba upoštevati, da ne bi s spremembami prešli od sedanjih, neustreznih in podrobnih rešitev k novim prepodobnim določbam, ki ne dajajo možnosti za različne posebnosti in bi jih bilo treba čez nekaj let spet spremeniti. Za zmanjšanje števila ustavnih členov bo treba upoštevati, da ne bi s spremembami prešli od sedanjih, neustreznih in podrobnih rešitev k novim prepodobnim določbam, ki ne dajajo možnosti za različne posebnosti in bi jih bilo treba čez nekaj let spet spremeniti. Za zmanjšanje števila ustavnih členov bo treba upoštevati, da ne bi s spremembami prešli od sedanjih, neustreznih in podrobnih rešitev k novim prepodobnim določbam, ki ne dajajo možnosti za različne posebnosti in bi jih bilo treba čez nekaj let spet spremeniti. Za zmanjšanje števila ustavnih členov bo treba upoštevati, da ne bi s spremembami prešli od sedanjih, neustreznih in podrobnih rešitev k novim prepodobnim določbam, ki ne dajajo možnosti za različne posebnosti in bi jih bilo treba čez nekaj let spet spremeniti. Za zmanjšanje števila ustavnih členov bo treba upoštevati, da ne bi s spremembami prešli od sedanjih, neustreznih in podrobnih rešitev k novim prepodobnim določbam, ki ne dajajo možnosti za različne posebnosti in bi jih bilo treba čez nekaj let spet spremeniti. Za zmanjšanje števila ustavnih členov bo treba upoštevati, da ne bi s spremembami prešli od sedanjih, neustreznih in podrobnih rešitev k novim prepodobnim določbam, ki ne dajajo možnosti za različne posebnosti in bi jih bilo treba čez nekaj let spet spremeniti. Za zmanjšanje števila ustavnih členov bo treba upoštevati, da ne bi s spremembami prešli od sedanjih, neustreznih in podrobnih rešitev k novim prepodobnim določbam, ki ne dajajo možnosti za različne posebnosti in bi jih bilo treba čez nekaj let spet spremeniti. Za zmanjšanje števila ustavnih členov bo treba upoštevati, da ne bi s spremembami prešli od sedanjih, neustreznih in podrobnih rešitev k novim prepodobnim določbam, ki ne dajajo možnosti za različne posebnosti in bi jih bilo treba čez nekaj let spet spremeniti. Za zmanjšanje števila ustavnih členov bo treba upoštevati, da ne bi s spremembami prešli od sedanjih, neustreznih in podrobnih rešitev k novim prepodobnim določbam, ki ne dajajo možnosti za različne posebnosti in bi jih bilo treba čez nekaj let spet spremeniti. Za zmanjšanje števila ustavnih členov bo treba upoštevati, da ne bi s spremembami prešli od sedanjih, neustreznih in podrobnih rešitev k novim prepodobnim določbam, ki ne dajajo možnosti za različne posebnosti in bi jih bilo treba čez nekaj let spet spremeniti. Za zmanjšanje števila ustavnih členov bo treba upoštevati, da ne bi s spremembami prešli od sedanjih, neustreznih in podrobnih rešitev k novim prepodobnim določbam, ki ne dajajo

Leon Mesarič, obratovodja jeseniške žebjarne

Delavcu merimo s tehtnico, mi pa morda sploh ne delamo

Leon Mesarič pravi: »Država je postala velika potrošnica samoupravljal-skega dinarja. Spremembe zakona o združenem delu so zame tabu tema. Delavca smo okradli, ko smo mu po štiridesetih letih dali tako sramotno nizko pokojnino. Pred vojno je bilo v partiji 12 tisoč komunistov, ki so izvedli revolucijo, danes pa 2 milijona komunistov ne more rešiti te potaplja-joče se ladje.«

Leon Mesarič dela v jeseniški Železarni sedemindvajset let, zadnjih dvanajst let kot obratovodja žebjarne. Železarji ga zelo dobro poznajo, saj vedno po-vzdigne glas, če misli, da se ne dela in ne odloča prav.

Inženir Leon Mesarič, kaj mislite o našem samoupravljanju?

Samoupravljanje je v veliki krizi: delavci ne odločajo o dohodku, ne upravljajo z rezultati dela. Tako daleč smo že prišli, da smo z zakoni, na katere delavec ni imel nobenega vpliva, odtrgli delavcu največji kos kruha. Država je postala velika potrošnica samoupravnega dinarja.«

Torej delavec ne odloča. Se tega zaveda?

»Vedno manj odloča in tega se dobro zaveda.«

Zakaj dviguje roke?

Delavec, ki odloča le o majnih stvareh, ki ga žalijo, pri velikih le formalno dviguje roke. Ko siši nekaj milijardah, sploh nima občutka, koliko to je in koliko pomeni. Misli si: oni zgoraj že vedo, kaj je prav. Zaupa, o morebitnih posledicah pa ga ne obveščamo.«

Pravimo, da je za morebitne in dejanske posledice odgovoren delavec. Se čuti odgovornega za naše ogromne dolgove?

Kako sploh moremo delavca obremenjevati z dolgov? Pred desetimi leti je predsednik Tito govoril, da si ne smemo privočiti večjega dolga, kot je bil tedaj — 8 milijard dolarjev. Rekel je tudi, da se bo vse pisalo na kožo delavcu. Zdaj se delavcu res piše vse na kožo. Krivi so tisti, ki so se zavestno zadolževali. Odgovornost nosijo vse strukture vodilnih delavcev v predsedstvu, vlad in navsezadnjem tudi v CK Jugoslavije.

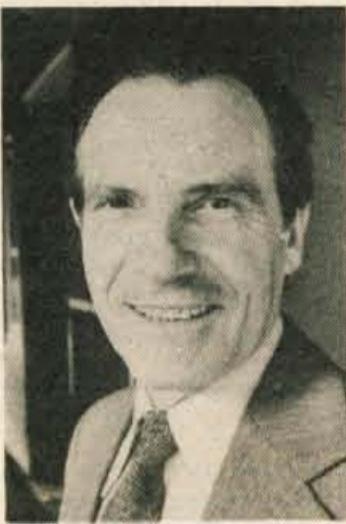
Upravičeno se razburjam zaroči tehnološkega zao-stanka in zaradi padca pro-izvodnje, majhne produktivnosti... Od delavca vendarle ne moremo več pričakovati tistega »tempa kot v minilih desetletjih, ko smo iz nje-ga stisnili vse njegove fizi-čne moči. Tega mora biti en-krat že konec.«

Kaj pa Slovenija?

Slovenija je bila vedno proti zadolževanju, čeprav smo deloma tudi sami prispevali, da imamo zdaj na plečih toliko dolgov. A konec concev bi bilo prav nemuno, da bi bili izjema. Drugi bi z našim denarjem gradili tovarne, pa še njihove dolgove naj bi plačevali! Ob vsem tem me res boli srce, saj smo bili toliko nemuno pošteni, da smo pustili vnemar razvoj industrije in si nismo znali izbojevati sredstev, da bi vsaj nekoliko držali korak z razvojem sodobne tehnologije.«

Kaj mislite o spremembah zako-n o združenem delu?

To je zame tabu tema. Spremembe so narejene na republi-

nočejo obljud, zahtevajo pravice. Le kdo jim lahko sploh kaže očita, če zahtevajo svoje pravice? Postaviti moramo piko na i, skrajni čas je že.«

Na železarskih jesenicah odha-jajo delavci v pokoj z majhnimi pokojnimi nami.

»Sramota, ki je ni večje. Za to so krive službe in družbene strukture, ki jih delavci plačujejo. Zdaj te odločajo, kakšno pokojnino naj delavec ima! Delavec, ki je v štiridesetih letih v martinu ali na plavžu izgubil srce in dušo, postaja socialni re-vež. To je nepošteno in kraja njegovega denarja!«

Kaj spet ni nikogar, ki bi bil od-govoren, krv?

»Poiskati bi ga morali in tudi vse tiste, ki so krivi za državne dolgove. Čeprav točno vemo, kdo je bil tedaj v vladu, ko so se najemali dolgovi, in med njimi so žal še vedno taki, ki še danes vodijo našo politiko in gospodarstvo.«

Kakšen je izhod iz teh kriti-razmer?

»Edina možnost je v moderni-zaciji, novi tehnologiji, uvajanju sodobnih procesov. Sram nas je lahko, da dajemo razvoju tako malo denarja. Odločno se je treba upreti dajatvam, gospodarstvu mora ostati več denarja, spremeni se miselnost in se zavedati, da le z znanjem kaj dosežemo, z dobrim šolstvom...«

Z našim usmerjenim izobraže-vanjem?

»Lasje mi gredo pokonci, ko vidim, kaj se v šolstvu dogaja. Srečujem mlade, inteligentne ljudi, ki bi bili sposobni dokončati fakulteto, a jim znanje ničesar ne pomeni. Šola jih ni naučila, da je treba delati, z njož izobrazbo pa bodo zaslužili prav toliko, kot izobraženi. Pa smo tam.«

Inženir Leon Mesarič je ve-lik prijatelj mladih in med njimi preživi sleherni dan. Nekdanji odlični telovadec, republiški prvak in gimna-stični trener je zdaj tudi podpredsednik Zvezne letalskih organizacij Slovenije in trinajst let predsednik letalske šole v Lescah. Je odlični letalec, z zlato C letalsko značko, ki jo je dosegel s tem, da je s svojim jadralnim letalom po odklopu motornega letala dosegel višino 3.000 metrov in preletel v tri-kotniku razdaljo 300 kilome-trov.

skih in zveznih ravneh, o njih delavci ne vedo ničesar. Morebiti bi jih le vprašali, kaj mislijo, in jim dali obrazložitev za javno razpravo? Morda bodo pa kaj rekli, četudi ob vseh problemih, ki jih imajo...«

Nizkih osebnih dohodkov?

»Delo ni pravilno cenjeno. Pri-mer: delavcu, ki dela v izmeni, merimo izdelke ob koncu šihta s TEHTNICO. Lahko se zgodi, da je slabe volje, da se slabu počuti, napravi izdelek manj in tudi do-bi manj. Kaj pa mi, ki se nam delo ne meri na takšen način? Mi delamo lahko slabo ali pa sploh ne, pa se nam pri dohodku nič ne pozna. Ni pošteno, nazadnje od delavčevih žuljev odtegu-jemo denar in financiramo ves balast te družbe.«

Kaj pa pozvi več in bolje delati?

»Lahko začenjam kar pri sebi, se ne izvzemam. Nesmiselno je govoriti kar vsevprek, vsi bi morali začeti pri sebi. Vsi Jugoslo-vani smo zapadli v omamo in samo razpravljamo. Prevladuje ve-likia familiarnost, bojazen, da se

Mladi morajo zaupati in naj zaupajo dobrim, pošte-nim komunistom, vstopijo naj v zvezo komunistov in razkrinkajo tiste, ki se le barvajo.«

ne bi komu zamerili, in ničesar ne ukrenemo. Nihče, ki slabu dela, ki celo škoduje, ne izgubi dela.«

Prekinite dela?

»Mene skrbijo. Zdaj jih lahko pričakujemo kjer koli. Delavci

Le kdo si sploh more in upa v imenu delavcev odločati o tem, koliko bodo dobili v ku-verti ob koncu meseca?«

All mladi nimajo delovnih na-vad?

»Ko sem bil trener, sem se z mladimi veliko pogovarjal in še danes se pogovarjam. Ni res, da bi bili nedelavni, nikdar pa si ni-sem predstavil, da bom nale-tel na tokolo pesimizma in nemo-či, češ da nimajo nikakršnega vpliva, da bi kaj spremenili. Mladi spoštujejo poštenost in odkritost, mi pa jih neupravičeno pravimo, da so leni. To ni res, blizu se čas, ko jih bomo moralni resneje poslušati in upam, da bi se to kmalu zgodilo.«

Kaj želite mladim, svojim otro-kom, vnukom?

»Vsem mladim, tudi mojima otrokom: ne izgubite vere, delo je edina rešitev, delo, šola in učenje. Mladi morajo zaupati komunistom, vključiti se v njihove vrste in napraviti red. Pred drugo svetovno vojno je bilo v partiji 12 tisoč komunistov, ki so izpeljali revolucijo, zdaj dva milijona ne moreta rešiti problemov. Verjetno bodo rešili to našo potapljačo se ladjo tedaj, ko jih bo spet 12 tisoč — mladi naj vzamejo vajeti v svoje roke in naj se nato partijske vrste spet povečajo na 2 milijona. D. Sedej

Odmevi

NAŠE KULTURNE USTVARJALNICE 5

FRANI ZAGORIČNIK

Priloga Odprte strani v Gorenjskem glasu

Tisto, kar je za Gorenjski glas važen konceptualen premik, je njegovo odprtje časopisnih strani tudi za avtorske prispevke zunanjih sodelavcev. Ne glede na to, kakšne tako dobljene Odprte strani potem tudi so. Vzpostavljena je razlika med poklicnim, dolžnostnim pisanjem člankov z vseh področij, ki jih uredništvo sicer bolj ali manj pokriva, in pi-sanjem, ki izhaja iz nepredvidenih pobud in s strani nepričakovanih sodelavcev. Gre za takšen premik, ki ga ne bi kazalo pretirano hvaliti, saj pomeni samo neko normalizacijo, kakršna bi moralna biti že zdavnaj dosežena. Odprte strani gotovo pomenijo več tveganja, več javnosti in s tem več demokracije. Glasilo, ki sicer izhaja v imenu družbene organizacije, oziroma institucionalizirane politike, je v nekem svojem delu odprt za neinsti-tucionaliziran tekstovno ustvarjalnost, z več individualnega sloga, z večjim številom tem in obravnavanih problemov. Tudi kompetence pišočih so pri tem spremenjene. Zunanj prispievki sicer delajo urednišku re-setu, priloga ni namenjena samo dokazovanju pismenosti. To rešeto je spleteno tudi iz uredniške korakje in podobno. Odgovornost za objavljena stališča, mnenja, kritiko pa je predvsem na strani podpisnika prispevka. Takšen sodelavec Glasa je skoraj bolj odgovoren pred bralci kot pa pred tradicionalno oblastjo. Bralc si tisti, ki lahko obso-dijo ali podprejo njegova stališča, ali pa jih mirno dopuščajo.

Resničnost je namesto tega po-stala krvavo zaresna. Ni potreba na nobena vasezagledanost ne-kakšnih zakonitih dedičev po zgledu fevdalne štafete oblasti. Na vrsti so ozaveščeni samou-pravljalci, na vrsti je proletariat, ki sam prevzame nase odgovornost do živiljenjskih bremen svo-jega rodu, sveta v celoti in njego-vi prihodnosti. V to smeri kažeta članka Vekoslava Grmiča »Vernost slovenskega človeka nekoč in danes« in Petre Škofic »Kaj želi ta mladina«. Grmič na-čenja zanimivo temo o »cerkvi od spodaj«, Petra Škofic o »varo-vanju« demokracije, ki se izkaže kot »rušenje demokracije«, o tem, da nas je »razkol med ide-ali in stvarnostjo pripeljal do dru-gačnega razmišljanja, tudi do protesta.«

Druga števila govori o vprašaj-nih jezikih. Pojavljanje geneze jezika pri posameznikih, njego-vi vloge in funkcije, je na moč spodrsljivo, predvsem v smislu unificiranje državo tvorne gra-dije. Do tega je verjetno prišlo zategadelj, ker problematika je-zika se ni v zadostni meri socia-lizirana in aktualizirana v naj-siši demokratični javnosti. Skozi najrazličnejše utrinke tovrstnih prispevkov se kaže jezik kot nekakšna rdeča nit, ki vodi od človekovega rojstva k narodno-stni biti in državnosti. Ni zane-marljiva ugotovitev Brede Pogo-relec v članku »Prazne fraze ni-majo učinka in jim nihče več ne verjame«, da je »velika demo-kratizacija izražanja«, kar jaz zožujem na sam pojiv samou-pravnega sistema, povzročiteljica »kratkega stika v kulturi na-sega javnega nastopanja. To skorajda predstavlja ponujeno temo za nadaljnje razmišljjanje.«

Če ponavljamo za Buffonom »Stil je človek«, potem je selektivnost dia-loška oziroma poliloška, ne pa v preveliki meri dogovorna, tematsko vnaprej določena. Za-to je dosedanja praksa tematskih številk Odprtih strani lahko samo neka prehodna oblika, ki ima to dobro stran, da uvaja različne teme, kot posamezne vzorce, ki se lahko samostojno razvijajo. Slaba stran te prehodne oblike pa bi bila v tem, da se Odprte strani na tak način prehodno tudi zapirajo: pojavljajo se nekakšne »domače naloge«, pri katerih naj se po tem vnaprej izbrane osebe razpišejo po nekakšnem načelu »pokaži, kaj znaš«, ne pa v smislu, ki ga lahko razberemo iz naslova priloge. Prilogo je treba razvijati tako, kakor napoveduje uredniška beseda v prvih Odprtih straneh: »Zamislili smo si jo (priloga na-mreč) tako, da bi v njej objavila-

FOTO: GORAZD ŠINIK

Triintridesetkrat udarnica

Ivana Šter:

KO BI JIH MOGEL PRESTAVITI V NAŠ ČAS

Ko sem jo našla tam gori nad Dupljami, na samem robu Udinega boršta, je delala na vrtu. Le toliko ga ima, da je za zelenjavo in malo solate. Več ni treba. Pa rože ima rada. Na obeh vogalih hišice cvetita forzicija, zunaj vrte ograje pa ima posebno lepo zrahljano zemljo za narcise, tulipane in trobentice. Modro cveto njene trobentice, kot otroški očki.

Kot mladenka se mi zdi s čvrsto postavo, z belimi lasmi in jasnim smehom na obrazu. Smehom, ki zakrije vse gube in jih dobesedno zrine z obraza. Včasih je bila tkalka, tudi štrajkala je, po vojni je bila velikokrat udarnica. Kako živi danes?

Lepo, mi hiti priповедovati. Tako lepo ji ni bilo še nikoli, kot ji je danes. Tudi mlada bi ne bila rada nikoli več. Njena mladost je bila vse prej kot lepa. Šestdeset je bila pa se imela, to je res, manj pa ne. Nekoč se je zaupala grafologini, ki ji je napovedala, da se bo na stara leta imela lepo. Pa se ima res. Nič ji ne manjka. Fanta sta vsak pri svojem kruhu, eden direktor, drugi doktor znanosti, ona pa uživa v svoji hišici. Da bi le bilo še dolgo tako...

Mladih let se raje ne spominja, a ko že takole, po novinarsko vrtamo vanjo, pove. Petnajst let ji je bilo, ko je šla za tkalko v tržisko predilnico. Vsako jutro uro in pol peš do Tržiča, zvečer nazaj. Potem je šla v Jugodeško, tudi za tkalko. Štirinajst dni pred štrajkom so imeli v tovarni volitve za 8-urni delovnik. Neko dekle iz Nakla jo je prosilo, naj voli tudi zanjo. Pa sta jo dve zatožili, da je agitirala za skrjanje. Nič ni pomagalo, čeprav je dekle zatrjevalo, da jo je sama prosila, naj zapiše za osem ur. Po štrajku so jo med prvimi vrgli iz tovarne. Pol leta je bila brez dela, doma pa majhen otrok in starša. Pa noben od štrajkovnega odbora ni prišel pogledati, kako živi. Nakon, niko več ne bi štrajkala...

Sirc nas je 17. aprila 1937. leta na Gašteju pobral. Vse štrajkače! Nikoli ne bom pozabila tega dne. Dobro smo zaslužili, razumeli smo se. Potem je prišla vojna. Nemci so stare tkalske stroje postavili ven in namestili druge.

Po osvoboditvi je prišla v Tiskanino. Potem je bila 14 let spet tkalka, vse do 1959. leta, ko se je upokojila. Triintridesetkrat je bila udarnica.

»Ste se gnale samo zato, da bi postale udarnice?«
»Ne zato, morala sem garati, dva otroka sta me čakala doma in starša, sama sem bila za vse. Tri meseci

ce, še dobro vem, smo po trikrat na dan jedli polento. Za na šiht pa sem vzel tri jabolka in pol litra kave. A smo preživeli.«

Udarnike so tedaj zelo spoštovali, o njih so pisali v stenčasih. Za nagrado so šli v Beograd na prvomajsko proslavo pa v Zagreb na velesejem. Nekoč jih je Mrinko povabil v skupščino na kosilo. Ko je bil v Ljubljani kongres in je prišel tudi Tito, so se tam zbrali tudi najboljši udarniki iz vse Slovenije.

»Takrat smo se vsaj do sitega najedli. Kaj vse je bilo na mizah! Tako trapasto sem se najedla slaščic, da se mi še danes neumno zdi. A kaj, ko si bil tako preklet lačen. Janezu sem prinesla domov klobaso in dve žemlji. Ponorel je od veselja. Saj je bila klobasa takrat pravo bogastvo.

Zelo skromno smo živel. Oba otroka sta študirala. Starejši, Janez, ni dobil nobene štipendije, Jože pa še potem, ko je bil na univerzi. Oba z Janezom sva jekala, ko je ob začetku tedna odhajal v Ljubljano. Ves denar sem mu dala, fant pa bi tako rad še kakšen dinar za kino. Pa ni bilo kje vzeti! Kdove, morda ga je to pomanjkanje, ta nič, spravilo do takega poslovneža?

Vsak dan berem časopise in se jezim. Povsod nezadovoljstvo, povsod štrajki. V Planiki imajo po 17 milijonov plače, pa štrajkajo, v Celju nočejo delati za 10 milijonov, raje so brezposelni za 6 milijonov. Ko bi jih mogel človek prestaviti v naš čas! Ko bi samo malo skušili tiste čase, ko smo po štrajku iskali delo, pa nas je vsak postavil pred vrata...

Pravim, da kljub vsemu za delavce še nikoli ni bilo tako, kot je danes. Dobre malice imajo, avtobus jih

vzame doma, odloži pred tovarno, matere so po celo leto doma. Me smo bile po šest tednov, samo toliko, kakor pravijo, dokler ima porodnica trugo pod posteljo, potem pa delat, nobenega varstva. Ko gredo v pokoj, dobijo po tri plače. Ko sem šla jaz, ni bilo nobene, mojster pa me je še opozoril, naj haljo prinesem nazaj. Vso zašito, staro in zguljeno, pa sem jo prinesla. Tako je bilo. Zdaj pa vsi po vrsti kradejo. Na misel mi ni prišlo, da bi odnesla špolo domov, zdaj pa morajo župani odstopati zaradi kraj, podkupnini. Nobenega poštjenja ni več. Vsi bi bili radi samo prosti, nobene sobote ne bi več delali, ker se ne izplača, ker da se po tovarnah ta dan dela večja škoda kot korist. Mi smo delali vse sobote. Šest tednov skupaj sem delala vsak dan v tednu, ob nedeljah pa udarniško. Noben, še takoj zaveden komunist danes ne bi toliko delal. Pa se nismo prestavljale sem in tja, garale smo. Tako garale, da mi je že vse odpovedovalo. Zrak sem hodila lovit pred vhod, da sem zdržala. Ko je bilo pa le prehudo, ko nisem več zdržala, sem šla v ambulanto. Zdravnik mi je dal injekcijo, za eno uro me je poslal ležat, pa nazaj delat...

»Nekateri tkalci imajo danes tako nizko pokojnino, da morajo prejemati še varstveni dodatek, da lahko žive.«

»Res je. Ko sem šla jaz v pokoj, sem imela tako majhno pokojnino, da nisem upala povedati. Pa sem bila na koncu celo brigadirka, in triintridesetkrat udarnica. Ampak tega pri pokojnini niso upoštevali. Zdaj so k sreči ti odstotki že kar precej nanesli...«

Tako polna načrtov in tako čudežno mladostna sedi pred menoj. Vsa polna je življenja, kipeča od potomladi. Nič več ne bi moglo priti do živega tej trdnjene, razmisljam. Vse, kar bi prišlo, bi se kar odbilo od njene bele hišice, od njenih belih las. Življenje jo je prekalilo skoz in skoz.

D. Dolenc

Jure Pejič

NI POMEMBNO, ODKOD SI, VAŽNO JE, ALI ZNAŠ POŠTENO DELATI

Lesce, 24. aprila — Različna gospodarska razvitost posameznih delov Jugoslavije in različne zaposlitvene možnosti so predvsem v času hitrega gospodarskega razvoja pospeševale prihod delavcev iz drugih republik v Slovenijo in tudi na Gorenjsko. Veliko jih dela v gradbeništvu, komunalni dejavnosti, na železnici, v jesienski Železarni, kranjski Savi in še številnih drugih delovnih organizacijah, ki so zaposlovale več, kot so lahko dobole delavcev v domačem kraju in v bližnji okolici. 35 - letni Jure Pejič iz leške Verige je eden izmed številnih delavcev iz drugih republik, ki so se na Gorenjskem dobro znašli, se uveljavili v delovni organizaciji in v kraju. V Lescah si je ustvaril družino, v Verigi je vodja raziskave trga in predsednik stalne akcijske konference zveze komunistov, delegat zobra občin v republiški skupščini, član komiteja za družbeno planiranje in gospodarstvo, v prejšnjem mandatu je bil tudi član radovljškega izvršnega sveta.

● **Jure, kje boste prezivali prvomajske praznike, na Gorenjskem ali v Bosni?**

» Žena in mlajši sin Darko bosta odšla k sorodnikom na Reko, midva s starejšim, 7 - letnim Dejanom, pa k mojim staršem v Komušino, v občino Teslič. Tudi oče je prej delal na Gorenjskem, najprej v Gozdnem gospodarstvu Bled, nato dvanajst let v Verigi. Mama je bila vseskozi doma, na manjši kmetiji.«

● **V Lesce ste torej prišli po četovih stopinjah?**

» Veliko ljudi iz občine Teslič živi in dela v Sloveniji in na Gorenjskem, predvsem v gozdarstvu in v lesni industriji — v panogah, ki imata tudi pri nas v Bosni, v Tesliču, dolgo tradicijo, vendar za vse premo delovnih mest. Naša Komušina, vasica, ki bi jo lahko primerjali s Koprivnikom ali Gorjušami, je iz leta v leto manjša, ljudje se odseljujejo. Najprej poskušajo poiskati službo v Nemčiji in če jim tam ne uspe, se ustavijo v Sloveniji

ali se preselijo v večja industrijska središča v Bosni.«

● **Greste velikokrat domov, v Komušino?**

» Zadnje čase hodim dokaj pogosto, ker je brat pri vojakih in sta doma le oče in mama. Prej tudi po več let skupaj nisem prestopil domačega praga — ne da me ne bi vleklo domov, pač pa zato, ker je oče delal v Verigi, ker sta v Verigi prišli za mano tudi sestre in ker ena od sester živi v Apačah pri Gornji Radgoni. Po odsluženju vojaškega roka se bo na Gorenjskem zaposlil tudi brat, pripravnost bo opravljal v mizarskem podjetju Mira v Radovljici. Le ena od sester je ostala v Bosni, poročila se je v domačem kraju, v Komušini.«

● **Že zgodaj ste odšli od doma...**

» Po končani osnovni šoli. Gimnazijo sem obiskoval v Tesliču, tu sem v času šolanja tudi bival, ker se zaradi slabih avtobusnih zvez in prevelike oddaljenosti nisem mogel vozi-

ti domov. Štiri leta sem študiral na ekonomski fakulteti na Reki, pri dvaindvajsetih letih sem prišel v Lesce, v Verigo, ki me je dve leti tudi štipendirala. Zelel sem spoznati poslovovanje v uspešni delovni organizaciji, kar je Veriga tudi bila. Vabilo so me tudi domov, v Teslič, vendar sem se odločil, da grem po očetovih stopinjah.«

● **Dobro govorite slovensko. Kdaj ste se naučili?**

» Sam nimam občutka, da bi posebno dobro znal slovensko. Naučili so me sodelavci, priatelji, ljudje, s katerimi sem se pogovarjal na delovnem mestu ali zunaj njega. Kmalu potem, ko sem prišel v Lesce, sem začel poučevati gospodarsko matematiko v srednji ekonomski šoli v Radovljici ter politično ekonomijo in ekonomiko SFRJ v delavski univerzi. To je bila zame dragocena izkušnja, dobra šola slovenskega jezika.«

● **Kako govorite doma, v družini?**

» Žena je iz Vojvodine, Srbinja, jaz sem po narodnosti Hrvat, otroka se bosta sama opredelila. Doma govorimo materinščino, srbohrvaški jezik, vsi znamo tudi slovensko. Za ženo trdijo, da jo govori celo bolje kot jaz, otroka sta se slovensko lepo naučila v vrtcu.«

● **Ste kdaj doživeli preziranje ali nepriznostenje prav zaradi tega, ker ste se preseili, prišli iz druge republike?**

» Delavci v Verigi so me lepo sprejeli, v kolektivu in v kraju se dobro počutim, sicer pa z vključevanjem v novo okolje nisem nikdar imel težav, verjetno tudi zaradi tega ne, ker sem že od šestnajstega leta na prej zdoma, na "poti" po Jugoslaviji. Prijatelja imam med Slovenci, Hrvati, Srbi in tudi med ljudmi iz drugih narodov in narodnosti. Za prijateljstvo narodnost ni merilo, pomembne so druge, predvsem osebno-stne človekove lastnosti.«

● **Ob koncu tedna, v nedeljnih dneh, videvam na stotine delavcev iz drugih republik, ki ne vedo, kaj bi počeli, kam bi se dali...**

» Mislim, da v delovnih organizacijah namenjajo premalo pozornosti reševanju stanovanjskih problemov. Mnogi delavci živijo razpeti med delom in družino. V Slovenijo jih je zvabilo delovno mesto, boljši zaslužek, živijo v samskem domu, v kakšni sobi, domov k družini se vračajo le nekajkrat na leto. Če bi dobili stanovanje, bi pripeljali s sabo tudi ženo in otroke ali bi osnovali družino, živeli drugače, z drugačnimi problemi... Pogrešam več kakovostnih prireditve za delavce iz drugih republik. Kulturna izmenjava se za zdaj usmerja le h komercialnim, estradnim nastopom.«

● **Kako ocenjujete odnose med jugoslovanskimi narodi in narodnostmi?**

» Odnosi se krhajo, sožitje slabša. Da bi človek dobil pravo sliko o Jugoslaviji, bi moral brati osem časopisov, iz vsake republike in avtonomne pokrajine. V enih berem, da drugi izkoriscijo Slovenijo; v drugih, da je Slovenija tista, ki izkorisča druge... O tem imam določne izkušnje tudi kot delegat v republiški skupščini. Včasih se mi zdi, da vsak vidi le sebe, na skupno, jugoslovansko, pa pozabil ali pušča ob strani.«

● **V zvezo komunistov ste se včlanili zelo zgodaj, pri šestnajstih.**

» V ZK sem vstopil zaradi ideje, ki se mi je zdela dobra, ne zaradi kakršnihkoli drugih interesov. V Verigi je od 1400 zaposljenih le nekaj več kot sto komunistov. Članstvo upada, med mladimi za vstop v zvezo komunistov ni pravega zanimanja. To je posledica splošne krize, pa tudi partija je nekoliko zgubila ugled.«

● **Ste zadovoljni — z življnjem in delom, namreč?**

» S stanjem v družbi nisem zadovoljen, nad osebnim standardom se ne smem pritoževati. Nisem človek velikih zahtev. Stanovanje je Verigino, imam avto kateno... Opažam, da so v naši družbi vse večje socialne razlike. Motijo me neupravičene, tiste, ki niso posledica dela.«

C. Zaplotnik

DVE ODLAGALIŠČI V TENETIŠAH

V Tenetišah je uradno odlagališče odpadkov za vso kranjsko občino. Očitno pa ni zadostilo eno ogromno odlagališče v tej lepi krajini, neznani voznik tovornjaka je poskrbel še za neuradno: odpadki so zvili kar ob cesti, ki pelje proti Golniku.

Domačini še nekako zamizijo, tisti obiskovalci, ki hodijo k sorodnikom in znancem na obisk v bolnišnico Golnik iz vse Slovenije, pa nazorno vidijo, kakšen odnos imajo v kranjski občini do okolija...

NA POŠTAH SE BODO ZADUŠILI

Medtem ko stopamo v svete prostore naših bank prav spoštivo in potihoma, predvsem pa previdno (da nam ne blešečih se marmornatih tleh ne bi spodrsnilo), je povsem druga pesem na naših poštah.

Vse po vrsti – razen nekaj izjem – so tesne, neugledne in ob vročih pole-

tih dneh skoraj zadužljive. Tudi ali predvsem na glavni jeseniški pošti, kjer se 15. dan v mesecu (ko tam na veliko pošljajo de nar po vsej Jugoslaviji) delavke dušijo v smradu, saj imajo na steni en samcat, komaj viden ventilator-ček...

CENE GOR, JEZIKE VEN

Največ dela s stalnimi po dražitvami vseh artiklov, od svank do whiskyja, imajo nedvomno trgovci.

Upravičeno se pritožujejo, saj tekajo po trgovini in lepijo nove cene, vsak dan druge. A v vsaki nesreči je vedno nekaj sreče.

LJUDSKA MODROST, TRDEN JE MOST

Dovolj je bogat, kdor ni nikomur dolžnik.

Kdor se na tujo pomoč zanaša, v situ vodo prenaša. Ako potok slabo teče, je krivda na izviru, ne na koritu. Ko se začne konj starati, ga izpregni pravočasno, če si pamet.

Naj vam volja ne razgraja, ko od vas že moč odhaja.

Za tolažbo: kaj bi šele bilo, če ne bi imeli registrskih strojčkov in bi moralo iti po starem...

Cene gor, jezike ven... Kako mu pošlje knjigo in odgovori:

»Tomaž, ko prebereš knjigo, dobis denar.«

Sin spet napiše pismo: »Oče, prebral sem knjigo, daj mi denar!«

Oče odgovori:

»Tomaž, denar je vendar na peti strani!«

J. Merfin,
Kranj

Alpski večer

Po jezeru bliz' Triglava

Bled, aprila — Odštevate tudi vi dneve do Alpskega večera na Bledu? Kar prepočasi se bliža 16. maj, mar ne? Vedno je tako. Če si nečesa želiš, potem se ure vlečejo kot dnevi, dnevi pa kot meseci. Vendar, kdor čaka, dočaka. Le še 17 dni je do tedaj, ko se bo ob 20. uri v športni dvorani na Bledu prireditev začela z avizom na poznano melodijo Po jezeru bliz' Triglava.

Ansambel Lojzeta Slaka

Ansambel Vita Muženica

DVANAJST ANSAMBOV IN GODBA

Število ansamblov, ki bodo zaigrali kar 58 skladb, je zdaj tudi že dokončno. To so:

Ansambel Lojzeta Slaka, Gorenji, Slovenski muzikantki, Slovenija, Štirje kovači, Marela, ansambel Franca Miheliča, Times iz Občin pri Trstu, Original Oststeirer trio z mlado Manuelo, ansambel Vita Muženica, Dobri znanci in seveda Alpski kvintet ter Godba na pihala Gorje.

Program v dvorani bosta povezovala Boris Kopitar in Taja Lekše.

skladb. Tako rekoč brez predaha bo prireditev trajala debele štiri ure.

Tako širom Slovenije kot v za mejstvu ju za prireditev, o kateri že zdaj ne dvomimo, da bo postala tradicionalna za Bled, precejšnje zanimanje. Zato naj že zdaj velja nasvet. Odpravite se pravočasno doma, da ne boste ob 20. uri šele kje na poti proti Bledu. Večerjali boste lahko kar na prireditvi.

Pomočnik direktorja hotela Krim na Bledu Slavko Grile je na tiskovni konferenci minulo sredo zagotovil, da bo njihov ho

tel skupaj z drugimi blejskimi hoteli poskrbel, da ne boste lačni.

»V dvorani, sicer ni kuhinje, vendar bomo vse pripravili doma. Potrudili se bomo, da se bodo obiskovalci počutili kot v lokalu. Takšno nalogo smo si zadal gostinci tudi zato, da si zagotovimo tradicijo in poudarimo njen turistični pomen.«

Za kapljico pa bodo tokrat skrbela Goriška Brda Dobrovo.

Že na tiskovni konferenci so se

predstavili z nekaterimi svojimi »dobrotami.« Brez pomislekov

smo se tokrat vpisali med pokrovitelje,« je razlagal predstavnik

Goriških Brd Ivo Pršolj. »Čeprav smo največji proizvajalci v

Sloveniji, na splošno nismo tako

dobro poznani. Zato smo ocenili,

da je Alpski večer prireditev,

ki je kot naročena za nas. Naš cilj bo tudi tokrat kulturna po strežba. Radi pa bi predstavili

NAJ VIC O

GORENJCIH

• V šivalnicici

Gorenjec je v šivalnicu prinesel srajčni gumb.

»Prosim vas za majhno uslugo. Přišite k temu gumbu kakšno srajco!«

J. Stolcar,

Medvode

• Oče, pošlji denar

Gorenjec v mestu piše očetu na vas:

»Oče, pošlji mi no malo denarja.«

Oče mu pošlje knjigo in odgovori:

»Tomaž, ko prebereš knjigo, dobis denar.«

Sin spet napiše pismo:

»Oče, prebral sem knjigo, daj mi denar!«

Oče odgovori:

»Tomaž, denar je vendar na peti strani!«

J. Merfin,
Kranj

Vstopnice za Alpski večer so že v prodaji. Dobite jih lahko v blejski poslovalnici Kompassa (telefona: 77-245 ali 77-235). Imajo pa jih tudi v prodajalni Maja v Zgornjih Gorjah.

Ansambel Taimis iz
stu

tudi vino, za katere Dunaju med evropskimi vajalcji osvojili granične? Nikar ne odgovorja. Ce pa bodo poslovni stavniki Televizije praviti, da je tudi začetek prišel kot naročilski dopoldnevni malih zaslonskih. V Gorenjskem ob svoji 40-letnici med pokrovitelji prihodnjih petekov, maja, odštevajo skoga večera.

Bled '87

Koširjev Janez namesto kažipota

Male, manj znane gorenjske vasi

PAPIRNICA (1)

Piše: H. Jelovčan

Ko sem s prstom potovala po zemljevidu loške občine in iskala katerega od manjših krajev, se mi je oko zataknilo ob Papirnici. Svoj živi dan še nisem slišala zanjo. Pa ni kje visoko v loških, poljanskih ali selških hribih, ne. Prav bližu Loke je, ko maj dobra dva kilometra iz Stare Luke po poti, ki pelje v Crgnogor v približno ravno toliko od Šv. Duha.

Razmagnjena kajžarska vas je vpeta med Grogovčev hrib in gozdne Gorajte. Kdor nima pri roki zemljevida, bi jo res komaj komaj našel. Nobenega kažipota ni, ki bi vodil popotnika; ne od starološke ne od svetoduške strani.

Tudi mene je zaneslo. Ko sem se ustavila pri gruči hiši malo na prej od spomenika petdesetim ustreljenim talcem (9. februarja 1944), sem bila trdno prepričana, da sem že v Papirnici. A me je

Koširjev Janez, ki je premetaval zemljo ob na novo nasuti, razširjeni poti, podučil, da sem še kar na Cesti talcev in da moram naprej proti griču, v katerega so vsajene prve papirniške hiše.

Znamenita preteklost

Najbolj žlahtna med osemnajstico papirniških hiš je prav gotovo stara Papirmanova domačija. Sedanji gospodar je Janez Hafner, polkmet, novopečeni upokojenec, ki je na cerkveni veliki pondeljek ravno pospal gnojilo po travniku, da bo kram za živilo izdatnejša.

Tako kot domačija je cela vasa dobila ime po papirnici. Pred dobrima dvema stoletjema so pri Papirmanu izdelovali papir. Janez Hafner pove, kolikor je slišal od starejših: da so papir izdelovali iz starih cunj, ne iz le-

sa, da so ga sušili kar zunaj po tleh in da je bil menda zelo čisljan, kvalitetan papir, tak za denar, z vodenim tiskom.

Tudi potok, ki izvira kakšnih 150 metrov više od Papirmana izpod skale, je dobil ime Papirnica. Njegovo starejše ime je Mrzli potok. Nikoli ne usahne in nikoli ne zmrzne, postri, ki so jih otroci nekdaj lovili kar z rokami, pa skoraj ni več videti, je povedal peti Hafner v Papirmanovi hiši.

Pravi papirničar je namreč svojo posest prodal, ker je bilo iz potoka menda premalo vode. Hi-

šo, ki je stara vsaj 350 let, je na slednji lastnik predelal v mlin. Mlel je ješprenj, kašo, delal lazeno olje.

Statve so končale v ognju

Kar pri Papirmanu gospodar Hafner, jim daje kruh predvsem zemlja. Vsega ne, saj je premalo. Janezov oče je stal platno, da je malo lažje nhranil družino, Janez je delal v Jelovici, tudi sin Janez je zapošljen.

Oče je še med zadnjo vojno, 1943. leta, stkal rjuhe za balo starejši sestri. Predivo je dobil iz Tržiča. Grebeni in statve so končali med kurjavjo. Preprosti ljudje starin včasih niso cenili, muzeju pa jih za smešno odkupnino oče tudi ni moral odstopiti. Tudi od drugod so se zamaran zanimali zanje. Zdaj jih nima nikdo.

Častitljiva starka umira

Papirman Janez z ženo Vidno v najmlajšim od štirih otrok, Janezom, ki je še ostal doma in bo najbrž šesti Hafnerjev gospodar, tretje leto prebiva v novi hiši. Zgradili so jo kot nadomestno. Staro bodo podrli. Pa je bilo prav prijetno živeti v njej. Gosподinji Vidi se že zdaj večkrat stoji. Posebno poleti so bili njeni debeli zidovi ob potoku prijetno hladni.

Kar je častitljiva starka prazna, umira že sama od sebe. Če nihče ne živi v njej, je ne zrači, čisti, diha z njo, hiša propada.

Hruške že kažejo na cvetenje, jabolka še ne, je ugotavljaj Janez Hafner. Lani je bilo ogromno sadja. Preveč. Ozimna pšenica, ki je tako lepo kazala, je pozebla. V gozdu so že pograbili za steljo.

Zemlja je še pre mladno setev in pirapi. Obitajo dne od svetega na maja. Nič ne gre. Pa toliko veden. Kot vsaka tudi zemlja prima in pravišen kmet.

Prihodnjic: življeno hrbtom in povasu

alps industrija pohištva

telezniki, tel. 064/67 - 121

ŽELITE SODOBNO IN LEPO POHIŠTVO?
ŽELITE SESTAVLJIVO POHIŠTVO ZA OPREMO VSEH BIVALNIH PROSTOROV?

DOM sistem

TRIGLAV in KOSOVNI PROGRAM

ram nudimo v SALONU POHIŠTVA v Železnikih

POD UGODNIMI POGOJI:

- nasveti arhitekta
- 4-mesečni brezobrestni kredit s pologom
- brezplačna dostava in montaža na domu
- predelave in dodelave standardnega pohištva po vaši želji
- že ob nakupu se dogovorimo za točen datum dostave in montaže

PRODAJNI SALON JE ODPRT OD 8.-19. ure IN OB SOBOTAH OD 8.-14. URE

slavnim ljudem, poslovnim prijateljem in vsem občanom iskreno čestitamo za 1. maj — praznik dela.

metaika
BLAGOVNICA
KAMNIK
ČESTITAMO ZA PRAZNIK
DELA — 1. MAJ

Delovnim ljudem čestitamo za praznik dela — 1. maj

DOMA JE NAJLEPŠE...

od 20. do 30. aprila 1987

Tla boste prekrili z TALNIMI OBLOGAMI, stene s TAPETAMI. Če vas mikajo NOVI VZORCI in VELIKA IZBIRA, če bi radi kupili cenejše blago II. kvalitete, če želite izkoristiti BREZPLAČEN PREVOZ do 20 km

Obenem pa si oglejte še barve za les, kovino in beton.

Blagovnica Kranj

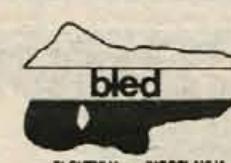
sintelon
veta

Z **D**

Združena lesna industrija Tržič p.o.

Delovnim ljudem, občanom in poslovnim prijateljem čestitamo za praznik dela — 1. maj

Vabimo vas v naš novi salon pohištva na Deteljici!

TURISTIČNO DRUŠTVO BLED

PROGRAM PRIREDITEV V MAJU

3.	17.30 Promenadni koncert v Zdraviliškem parku
8. - 9.	Tradicionalni turnir barmanov za pokal Bleda v dvorani Kazine
10.	10.00 Tradicionalna kolesarska tekma okoli Blejskega jezera
10.	10.00 Golf turnir za nagrade pobratenega mesta v izvedbi golf kluba Ljubljana na blejskem igrišču za golf
10.	17.30 Promenadni koncert v Zdraviliškem parku
16.	20.00 Veliki večer alpske glasbe pod pokroviteljstvom ansambla Alpsi kvintet v športni dvorani Bled
17.	17.30 Promenadni koncert v Zdraviliškem parku
20.	21.00 Večer jugoslovanske folklore v Festivalni dvorani
23.	8.00 Turistični teniški turnir na igrišču Zaka
24.	17.30 Promenadni koncert v Zdraviliškem parku
27.	21.00 Večer jugoslovanske folklore v Festivalni dvorani
28. - 31.	VII. MEDNARODNO SREČANJE GASILCEV
Program:	
28.	19.00 Slovensa otvoritev srečanja in družabni večer za vse udeležence v Športni dvorani Bled
29.	8.30 Pričetek tekmovanja v spretnostni vožnji v Zaki
	9.00 Otvoritev razstave gasilske opreme v Festivalni dvorani
	10.00 Spretnostna tekmovanja v centru Bled
30.	20.00 Družabno srečanje v Športni dvorani Bled
	10.00 Demonstrativni prikaz reševanja utopljenca
	11.00 Prikaz gašenja požara, reševanje iz ognja ter delo gasilskega letala in helikoptera
	15.00 Velika gasilska parada po blejskih ulicah
	19.00 Tovarško srečanje in razglasitev rezultatov v Športni dvorani Bled
31.	10. Predava zastave mednarodnega združenja gasilcev
29. 5. - 11. 6.	Umetniška razstava v avli Festivalne dvorane, razstavljajo akademski slikarji Polajnar, Ravnik in Frelih, člani društva Alpalik
30.	8.00 Turistični teniški turnir na igrišču Zaka
30.	17.30 Promenadni koncert v Zdraviliškem parku

POSREDNIK
Kokrica

sprejem in prodaja rabljenega blaga (kolesa, športna oprema...) tel. 21 - 462

KOVINAR JESENICE

Komunalno podjetje KOVINAR JESENICE, Delovna skupnost skupnih služb

objavlja prosta dela in naloge za nedoločen čas

AVTOMATSKA OBDELAVA PODATKOV IN ORGANIZACIJA AOP — 1 delavec

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:
— VII. ali VI. stopnja strokovne izobrazbe organizacijsko-računalniške smeri, zaželena praksa ali končana pravniška doba

Kandidati naj pošljajo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov: Komunalno podjetje Kovinar Jesenice, zbor delavcev DSSS, Jesenice, Spodnji Plavž 6, 64270 Jesenice, v osmih dneh po objavi. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po sprejetem sklepu.

HOTELSKO
TURISTIČNO
PODJETJE
BLED

Delovnim ljudem, poslovnim prijateljem in našim gostom čestitamo za praznik dela — 1. maj

SOZD ZDRUŽENI PROIZVAJALCI STROJNE OPREME
DELOVNA ORGANIZACIJA p.o.

ZPS LJUBLJANA n. sub. o.

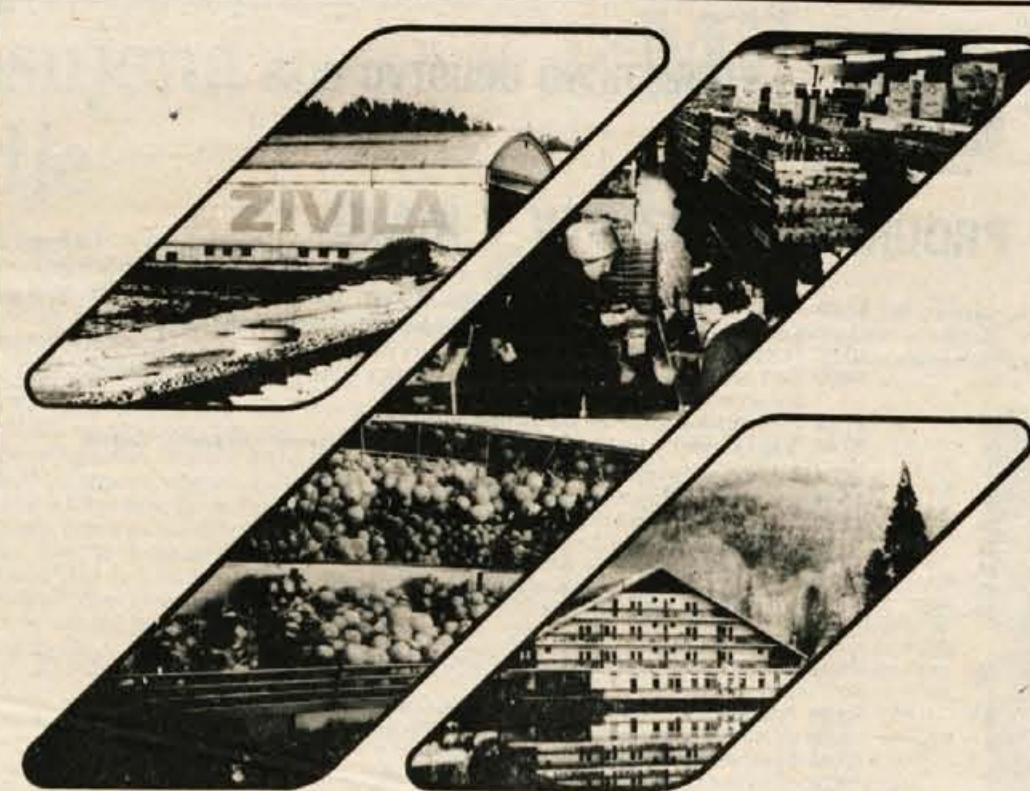

INDUSTRIJA KOVINSKE OPREME IN STROJEV - KRANJ

64001 KRANJ — JUGOSLAVIJA

Čestitamo za praznik dela — 1. maj

Molimo stroje za čevljarsko in tekstilno industrijo ter tračne brusilne stroje
in kovinsko industrijo.

*Delovnim ljudem, kupcem in poslovnim prijateljem
čestitamo za praznik dela — 1. maj*

Priporočamo naše
trgovske
in gostinske storitve

Trgovska in gostinska
delovna organizacija
ZIVILA

KOMUNALNO, OBRTNO IN GRADBENO PODJETJE Kranj n. sol. o.

— TOZD KOMUNALA Kranj — o. sub. o.
— TOZD OBRT, Kranj — o. sub. o.
— TOZD GRADNJE, Kranj — o. sub. o.
— TOZD OPEKARNE, Kranj — o. sub. o.
— TOZD VODOVO — KANALIZACIJA, Kranj — o. sub. o.
in DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

Delovni kolektiv čestita Gorenjem in poslovnim prijateljem za praznik dela — 1. maj

SPAR-MARKT

SPAROVEC

STRUGA — Strau 66

tel. 9943-4227-23-49

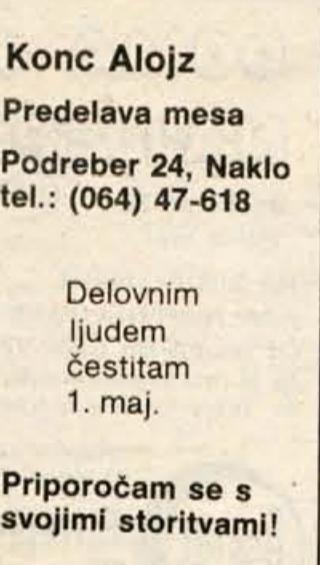
Iz naše posebne ponudbe:

kava BRASIL 69.90 Sch
riž 6.90 Sch
1/2 kg rozin 11.— Sch
CENTRALNO SKLADIŠČE ZA AL-
VORADO KAVO
kasete TDK, 3 kosi 79.90 Sch
moške in ženske ure po 30 Sch
velika izbira radioaparatov in VI-
DEOKASET

ZELO UGODNA MENJAVA!

*cestita delovnim ljudem in občanom Gorenjske
praznik dela — 1. maj*

Priporočam se s svojimi storitvami!

ELEKTROTEHNIŠKO PODJETJE
Kranj, Koroška c. 53

čestita občanom in poslovnim prijateljem za praznik dela — 1. maj

Projektira in instalira vsa elektromontažna dela
jakega in šibkega toka.
Izdeluje el. razdelilice serijsko in po naročilu,
opremila obdelovalne in druge naprave.
Prodaja elektrotehnični material na debelo in na zahtevo.
Servisira izdelke priznanih firm: Iskra, El, Riz, Čajavec, Grundig in Sever.

PROJEKTIRA • PROIZVAJA • INSTALIRAJ
• PRODAJA • SERVISIRA

V naši tovarniški trgovini na Detelinici
odslej vsak teden nekaj novega v ponudbi po ugodnejših cenah!

Čestitamo ob prazniku dela!

TOZD NEOPLANTA | TOZD AROMA —
TOZD FARMACOOP | TOZD KULPIN —
Čestitamo Gorenjem za praznik dela — 1. maj

V skladišču v Kranju, Cesta Staneta Žagerja (tel.: 064/25-268) in 25-267 nudimo:
sveže meso, mesne izdelke, mesne konzerve, sveža jajca in perutnino, čips in vse vrste živil.

GRADIS
TOZD GRADBENA ENOT
JESENICE
TOZD LIO ŠKOFJA LOKA

*Delovnim ljudem in poslovnim prijateljem
čestitamo za praznik dela — 1. maj*

ELITA, HIŠA VAŠEGA NAKUPA — ELITA, HIŠA VAŠEGA NAKUPA

— ELITA, HIŠA VAŠEGA NAKUPA — ELITA, HIŠA VAŠEGA NAKUPA

MALI OGLASI

tel.: 27-960

testa JLA 16

vozila

Prodam MOTOR tomos avtomat z masko in usmerilki rdeče barve, sko-raj nov. Tel.: 064-35-770 5551

Prodam MOTOR tor. Hudobivnik, Luže 51, Šenčur 5992

Prodam JUGO 55, letnik 85. Knaflci, Sp. Gorje 208 5999

Prodam rezervne dele za Z 101. Dor- di Ajtoški, T. Vidmarja 10, Kranj 6000

Poceni prodam LADO 1200, letnik 1977. Tel.: 22-861 6001

Prodam Z 750, letnik 1980. Ogled vsak dan popoldan. Zvone Borič, Bi- strica 86, Tržič 6002

Prodam Z 750, letnik 1982. Tel.: 50-568 6003

Prodam, Z 750, letnik 1978. Tel.: 57-143 6004

Prodam ALFETO 1,6, letnik 1979, z dodatno opremo, odlično ohranjeno, 3 zime nevoženo in stalno garažirano. Milan Oražem, Ribenska 14, Bled 6005

Prodam DIANO, letnik 1978. Brane, Jelar, Britof 158 6006

Avto SIMCA-HORIZON, letnik 1978, zlata brona, prevoženih 60.000 km, ugodno prodam. Tel.: 061/555-577, po 6007

Prodam Z 101 L, dobro ohranjeno. Sr. vas 77, Šenčur 6008

128 P, letnik 1977, prevoženih 66.000 km, prodam za 70 SM. Andromako, Sp. Besnica 68 6009

Prodam Z 101, letnik 1974. Tel.: 38-794 6010

GOLF JGL, letnik 1981, dodatno opremljen, prodam. Tel.: 50-710 6011

Prodam CERADO (5,80 x 2,35), Ed- vard Menart, Dolenja dobrava 25, Go- renja vas, tel.: 68-747 6012

Prodam MOPED tomos kolibri, sta- rejsi, in enofazni betonski MEŠALEC Povežin, Loka 106, Tržič 6013

Prodam APN 4 hippy. Tel.: 80-558 6014

Prodam ŠKODA 105 S, malo vo- zeno, letnik november 1978. Tel.: 064/60-774 6015

Poceni prodam VW letnik 1969. Oblak Jože, Zalog 11, Golnik.

Prodam dobro ohranjeno LADO 1500 S, rdeče barve, leto proizvodnje 1982. Peter Cefter, Vešter 20, Škofja Loka, tel.: 62-544

Krajanji Bleda
vabijoGorenjce na
SREČANJE KRAJANOV
BLEDA1. maja 1987 od 16. uri v
Ledeni dvorani na Bledu

Kulturni in zabavni

program

Velika modna revija Sukno,
Vezenine, Almira
Srečelov in na koncu
domača veselica

Vstopnine ni!

Za hrano in pijačo po
zmernih cenah jamči Hotel
Krim BledKo boš prišla na Bled,
boš...

Prodam R 4 TL, letnik 1978. Orešnik, Frankovo nas. 73, Šk. Loka 6018

Ugodno prodam FORD GRANADO L 2,3, letnik 1977, in kompresor za zrak, 150-litrski. Janez Gartner, Fran- kovo nas. 84/a, Šk. Loka, ogled popol- 6017

Prodam karaboličano LADO 1300 Luka za rezervne dele. Skopec, Log 33, Šk. Loka 6018

Ugodno prodam ŠKODO 110 LS, letnik 1976. Jože Terškan, Trboje 108 6019

Prodam MOPEDEL ATL 14 in dobro ohranjeno KASON za tovorni avto, dol- zina 5 m. Tel.: 70-083 6020

Prodam Z 101, letnik 1973. Tel.: 26-368 popoldan 6021

Prodam WARTBURG, letnik 1979. Edo Tržan, Pod stražo 1, Bled 6022

Prodam NSU 1200 C, cena po dogovoru. Tel.: 50-702 6023

Prodam 126 P, letnik 1979, podam. Britof 6024

Prodam moško KOLO na 10 prestav, dele za Z 101, stresi, letnik (motor, starter, altera- tor, stekla, vrata prtljažnika, luči in de- blinje 203 6025

Prodam MOPED avtomatič in ka- babilico VW 1300, letnik 1972 in kabe- lico KRAVO v 6. mesecu. Adergas 27 6026

Prodam Z 750, letnik 1976, obnov- len. Tel.: 47-064 6027

Prodam Z 750, letnik 1976, obnov- len. Tel.: 47-064 6028

Prodam GOBELIN Ženski akt, 105/60, uokvir- en, primeren za poročno ali drugo da- podočno. Cena 9 SM. Tel.: 75-610 5599

Se 7 ton dobrega SENA in OTAVE ugodno prodam. Tel.: 74-590 zvečer 6078

Prodam dve OKNI termotornot Kožuh, Cesta talcev 27, Škofja Loka 6079

Prodam globok in športni otroški VOZIČEK, rjav žamet. Tel.: 27-645 6080

razno prodam

GOBELIN Ženski akt, 105/60, uokvir- en, primeren za poročno ali drugo da- podočno. Cena 9 SM. Tel.: 75-610 5599

Se 7 ton dobrega SENA in OTAVE ugodno prodam. Tel.: 74-590 zvečer 6078

Prodam dve OKNI termotornot Kožuh, Cesta talcev 27, Škofja Loka 6079

Prodam globok in športni otroški VOZIČEK, rjav žamet. Tel.: 27-645 6080

Tudi lastovka lēče in zgradi svoje udobno, varno gnezdo, z ravno pravčno odprtino ...

Ko gradite svoje gnezdo, ne pozabite:

okna in vrata

varujejo domačo intimnost,

okna in vrata

povezujejo z okolico,

okna in vrata

omogočajo prijetno počutje,

okna in vrata

lepšajo videz in zagotavljajo varnost.

Za vse hiše in hišice

v mestu ali na deželi,

v gorah in ob morju,

za vse njihove velike

in majhne odprtine so

okna in vrata

pripravljena.

Prodam vam bo JELOVICA

lesna industrija, Škofja Loka, Kidričeva 58

Posebne ugodnosti:

- pri prevozu

- za nakup preko zadrug in gradbeno operativno

Poslovništvo:

Škofja Loka, Zagreb-Svetje, Nova Gradiška, Osijek, Pula, Črikvenica, Zadar, Šibenik, Split, Bar, Banja Luka, Sarajevo-Rajlovac, Stara Pazova, Valjevo, Kragujevac, Zaječar, Niš, Pristina, Peć, Dečani, Skopje-Medjan

Prodam semenski KROMPIR vesna. Studenčeve 12, Lesce 6081

Prodam semenski in jedilni KROM- PIR igor in dezire. Sebenje 36, Križe 6082

Prodam PESO za krmo. Tel.: 064/42-764 6083

Prodam brako PRIKOLICO. Jože Lu- žan, Žeskova 1, Kranj 6084

Prodam KROMPIR igor za seme. Lajše 19, Selca, tel.: 66-257 6085

Prodam novo vodno ČRPALKO, 500 litrov/min, žensko KOLO in plato VO- ZIČEK. Tel.: 064/74-078 6086

Prodam krmilno PESO in drobni KROMPIR. Črče 13, Kranj 6087

Ugodno prodam dolgo poročno OBLEKO št. 40. Sušnik, Zg. Brnik 116 6088

Poceni prodam temno modro OBLEKO št. 8, za fanta. Tel.: 064/21-706 6089

Prodam traktorske GUME. Tel.: 55-167, po 20. ur 6090

Ugodno prodam dolgo poročno OBLEKO in obajilno OBLEKO. Tel.: 22-761, popoldan 6094

Prodam semenski KROMPIR dezire in jarlo. Voklo 30, tel.: 49-136 6098

HLADILNIK z zmrzovalnikom v om- ri, lužen hrast, nov, prodam. Nova vas 8, Radovljica 6051

Prodam PLUG obračalnik, eno- bražnji. Vopolje 5, Cerknje 6052

RAČUNALNIK commodore 64, nov, s kasetnikom in ročko, ugodno pro- dam. Mavčiče 95 6053

Ugodno prodam ČB TV gorenje, star 2 leti, za 9 SM. Boštar, Trboje 4 6054

HLADILNIK z zmrzovalnikom, 250-li- trski, prodam. Ogled v sredo zvečer od 18. do 20. ure. Tel.: 61-188 6055

GLASBENI stolp beneton 2 x 30 W, dvojni kasetar, deklariran, prodam. Tel.: 25-797 6056

UNIVERZAL, 45, kon. moči, en po- gon, 100 delovnih ur, s kabino, prodam. Tel.: 065/55-153, med 7. in 9. ura dopoldan ali 55-420 med 20. in 21. uro 6057

IMT 533 s kabino, 1800 del. ur, nove gume, prodam. Tel.: 065/55-153, med 7. in 9. ura dopoldan ali 55-420 med 20. in 21. uro 6058

Prodam samonakladalno PRIKOLI- CO, 22 kubično. Zg. Gorje 20 6059

Prodam dva nova sončna KOLEK- TORJA. Tel.: 47-429 6072

Prodam 1 m³ hrastovih PLOHOV. Tel.: 70-227 6073Ugodno prodam 50 m² klasičnega hrastovega PARKETA 50 x 5. Tel.: 35-324 6074

Prodam OKNA s stekli. Tel.: 47-429 6075

Fasadni PESEK kalcit, 2,5 m³, pro- dam. Tel.: 22-973 6076

Prodam smrekov OPAŽ Naslov v ogl. oddelku 6077

Prodam 10 m³ mehkega TERVOLA. Tel.: 46-447 6078

Prodam rabljeno betonsko strešno OPEKO. Dragočajna 20, telefon 061/627-121 6093

Prodam barvni TV grundig, ekran 67, daljninsko vodenje, star 3 leta. Tel.: 80-628 6048

OJAČEVALEC nikko 400, prodam. Tel.: 23-851 6049

Prodam TV jasna, črno beli, 10 SM. Villi Lang, Pristava 110, Tržič 6050

Prodam dva nova sončna KOLEK- TORJA. Tel.: 47-429/b, tel.: 28-675 6032

Ugodno prodam kuhinjske ELE- MENTE in ŠTĚDILNIK (2 plin, 2 elek.). Žnidaršič, J. Pučija 5, Planina 3, stan. 6030

Prodam dnevno OMARO una in garde- robo OMARO za predsto, po ugredni ceni. Slavko Sabolek, Fran- kova 46, Škofja Loka 6031

Ugodno prodam dnevno SOBO. Ce- sta talcev 23/b, tel.: 28-675 6032

Ugodno prodam kuhinjske ELE- MENTE, ŠTĚDILNIK, HLADILNIK, po- mivalno KORITO, BOJLER. Partizanska 46, Šk. Loka, tel.: 61-850 6093

ZAHVALA

Ob tragični izgubi naše sestre, tete in sestrične

ZINKE PRAPROTKNIK

se iskreno zahvaljujemo sosedom za takojšno pomoč, izrečena sožalja in podarjeno cvetje, sindikatu DO Gorenjska predstavnica, g. župniku za lepe poslovilne besede in pogrebni obred. Hvala vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

VSI NJENI

Hotavlje, Žiri, Škofja Loka, Ljubljana

Ugodno prodam KAVČ in dva FOTE- LJA. Peternelj, Brode 23, Šk. Loka 6034

Prodam novo SEDEŽNO garnituro, primerno za manjše stanovan

Zdaj imajo tudi v Davči svoj praznik

Korenine, trma in ponos zmagali

Davča, 26. aprila — Priprave na praznovanje v Davči minulo nedeljo so trajale polnih deset let. Pred tem so se ljudje 30 let počasi izseljevali iz te, na 5000 hektarjev razprostanjene krajevne skupnosti. Zdaj imajo končno v Davči svoj praznik in predvsem to, kar so si dolga leta želeli: večnamenski objekt, v katerem bo dela za 40 domačinov.

Večnamenski obrat je odprt Franc Peterlej, ki je ob tej priliki prejel tudi priznanja in nagrade za desetletno prizadevanje: »To tovarno smo si vsi dolga leta želeli. Zdaj se v tem našem odmognjenem delu začenja novo obdobje in novo življenje. Dosegli smo cilj, da Davčo ohranimo, kakršna je, in upam, da bodo to uživale tudi prihodnje generacije.«

Slike: G. Šink

Alojz Jelenc, predsednik sveta krajevne skupnosti: »Zdaj moramo našo razdrobljenost in oddaljenost povezati s telefonijo. To bo prva naloga. Pa tudi na cesto moramo misliti. Kruta zima nas tukaj prevečkrat odreže od ostalega sveta.«

Lucija Mijatovič iz Davče 6: »Prej sem delala v Iskri v Železnikih, zdaj

Ivan Pivk iz Davče 20: »V obratu, kjer nas je okrog 25, sem zdaj najmlajši. Dve leti sem delal že v Niku v Železnikih. Zadovoljen sem z zaslužkom in tudi z delom na dve izmeni. Ne le jaz, še marsikdo bo zdaj laže postal doma, v Davči.«

Nada Koder iz Davče 10: »Dobra dva meseca sem zaposlera v 14 dni zdaj delam tukaj. Zelo sem zadovoljna, saj zasluzek ni slab in še veliko bliže je.«

Partizanska Davča in krajevna skupnost v statutu ni imela zapisanega krajevnega pravnika. V nedeljo pa so na svečanosti, ko je praznovalo skoraj 270 prebivalcev Davče, prvci podeliли priznanja, ki jih običajno v krajevnih skupnostih podeljujejo za praznik. Podelili so jih ob otvoritvi večnamenskega objekta v Davči, ki so si ga krajani želeli vrsto let, zato da bi premagali umiranje kraja in da bi mladim vili zaujanje in prepričanje, da so vrlino delo, trma in ponos, ne pa odhod v obupu.

Vodstvo krajevne skupnosti s Francem Peterlejem, Ludvikom Bevkom in Lojetom Kodrom je bilo pred desetimi leti pobudnik, da v Davči zgradijo proizvodni obrat. Ob iskanju prostora in rešitev je bila

pa nekaj časa izbrana šola. Po potresu in prenovi le-te pa se je proizvodnja Niku Železniki pred petimi leti moralna iz nje preseliti (začasno) v garažne in kletne prostore.

Potem pa so septembra 1984 izbrali dokončno lokacijo. Zemljišče, ki sta ga brezplačno odstopila lastnika Marija in Andrej Kejžar, so krajani sami uredili s skoraj 2000 prostovoljnimi in traktorskimi urami. Niku Železniku, ki je bil investitor, SGP Tehniku pa kot izvajalcu, so potem pomagali s prostovoljnimi delom v materialom. Zgradili so tudi vodovrh in dobre pol kilometra vodovoda za novo proizvodnjo. Za ta objekt pa je brezplačno odstopil zemljišče Anton Frelih.

Objekt, ki so ga v nedeljo odprli, je z opremo vreden okrog 220 milijon dinarjev. V njem bo imelo delo 40 domačinov, trenutno pa jih že dela okrog 25. Za letos je ta proizvodni program Niku (montaža mehanizmov za registratore in izdelava paličnih sponk, iščejo pa še drug program) ocenjen na 150 milijon dinarjev. V objektu pa so tudi prostori za krajevno skupnost, CZ, zimsko službo in bodočo avtomatsko telefonsko centralo.

»Večnamenski objekt ima svoj obrambni in samozaščitni pomen,« je poudaril na otvoritvi slavnostni govornik Miran Bogataj, namestnik republiškega sekretariata za ljudsko obrambo SR Slovenije. Sekretar Niku Železniki pa je na svečanosti, ki so se že udeležili tudi predstavniki družbenopolitičnega življenga Škofje Loke in z Gorenjske, kranjskom začelj: »Kolikor boste živelis tem obratom, toliko bo kreplak, toliko bo vaš!« A. Žalar

Pred sejmom kooperacij, industrije, trgovine in drobnega gospodarstva

Razkorak med besedami in praks

Kranj, 28. aprila — Organizacijskemu odboru, ki je pod vodstvom Jakoba Piskernika pripravljal letošnjo dvanaesto sejemske prireditve kooperacij, industrije, trgovine in drobnega gospodarstva v Kranju, je uspelo, da bo letošnja prireditve večja in kakovostenja doseganjih. Se vedno pa prireditve ne bo takšna, da bi lahko uveljavili, da smo prelomili s staro prakso.

Ugotovitev, da so cilji eno, praksa pa drugo, bi morda bolj sodila v komentar na koncu prireditve. Vendar pa že zdaj, pred začetkom 12. sejme kooperacij, industrije, trgovine in drobnega gospodarstva, ki bo od 12. do 15. maja v Kranju, lahko poudarimo, da se je organizacijski odbor z veliko volje že lani jeseni lotil kakovostenja zasnove letošnje prireditve. Prizadeval si je, da bi na sejmu končno prelomili z lepimi besedami, kako nujno in družbeno, predvsem pa gospodarsko, je treba pokazati na prave odnose med industrijo in trgovino na eni ter drobnim gospodarstvom na drugi strani.

Kot kaže, bo nekaj tega narejenega pri začetnih korakih prelamljana z dosedanjem prakso. Vendar pa se kooperantske in nabavne službe v gospodarstvu ne dajo kar tako. Pa naj bo to v Kranju, na Gorenjskem ali širše. Morda so v drugih republikah tokrat pokazali celo več zanimanja kot doma. Izjemni pa sta vsekakor Medobčinska gospodarska zbornica in Merkur Kranj, ki bosta na sejmu v sodelovanju s Kovinotehno poskrbeli za računalniško obdelavo možnih storitev, ki jih nudi Kranj. Razen tega bodo Kranj med sejmom obiskali predstavniki pobrazenih mest in strokovnih posvetov o kooperaciji. Sestal pa se bo tudi častni osebje, ki mu predsedujejo sednik Gospodarske zbornice Slovenije Marko Bulc. Zanimalo pa bo na sejmu tudi raziskovanje inovacij za stabilizacijo v postopevovitosti Borisa Kidriča.

Podobno kot že na sejmu žitarstva in kmetijstva bo tukrat in na prihodnjem sestalu sredstev in opreme civilne zaštite, ki bo konec maja, za organizacije šolske skupine in na vstop prost. A. Žalar

Lažja nezgoda v predoru

Kranj, 28. aprila — Iz centra za obveščanje v Kranju so nas včeraj obvestili, da se je 26. aprila pri gradnji karavanškega predora zgodila lažja delovna nezgoda. Delavca, ki je bil po košari in je delal v vrtini, je zadel kos, ki se je odtrgal s streljene zanimači pri tem pa je, da se je to zgodilo na 701. metru na izvrstanem predoru in da so zdaj pri gradnji naleteli na novi geološki prelomnico. A. Žalar

Množično ljudsko zborovanje

Jedrski zmaj z veliko glavo

Ljubljana, 23. aprila — Veliko množico ljudi, ki se je zbrala najprej v študentskem naselju in kasneje pred stavbo republiške skupščine, je vodila skupna misel proti jedrski energiji.

Lep sončen dan, velika propagandna akcija in osnovni namen prireditve so naredili svoje. Že precej pred 16. uro so se začele množice ljudi premikati proti študentskemu naselju. Prve minute uradnega programa so bile prepričene najmlajšim. Z barvnicami in kredri so dali svoj prispevek k shodu. Velike risbe so opozarjale proti uporabi jedrske energije.

Ob 17. uri so vključili mikrofon zaudeležence, ki so javno spregovorili o svoji prizadetosti in o možnih potekih za zavrnitev jedrskega programa. Med govorniki so bili številni znani iz jugoslovanskega javnega življenga (Torkar, Osterman...). Nastopili so tudi mladi iz Zagreba, Beograda in Avstrije.

Po govorih se je množica udeležencev za kamionom z glasbo napotila proti stavbi slovenske skupščine. Tam so mladi najprej prebrali odprt

ska energija tudi vojaška industrija in da niso izmišljene trditve nasprotnikov jedrske energije, da je miroljubno izkorisčanje samo paravan za atomsko oboroževanje. Naš cilj je lahko samo izstop iz sestavne trgovine z jedrsko energijo, pri čemer nam lahko pomagajo izkušnje dežel, ki so to že storile, saj so v naši sosednji. Jedrski zmaj ima veliko glavo, odsekajmo mu vsaj to, ki raste pri nas, drugače bomo izgubili svoje.

Med zahtevami je v pismi tudi tale:

Zahtevamo odgovornost zveznega izvršnega sveta zaradi neizvajanja sklepa predsedstva SFRJ z dne 11. junija 1986 in odgovornost predsedstva SFRJ zaradi nenadzorovanja izvajanja lastnih sklepov.

Zahtevamo takojšnjo razglasitev moratorija na celoten jedrski program in da se sredstva, namenjajo za izvajanje jedrskega programa, uporabijo za razvoj alternativnih energetskih virov in za programe varčevanja z energijo.

Zahtevamo tudi takojšnje zaprtje rudnika urana Žirovski vrh in JE Krško do leta 1991: zaradi dokazanega škodljivega vpliva, povečanja radioaktivnosti na okolje in ljudi in zaradi sicer majhne, a neodpravljive možnosti katastrofe v JE.

Velika manifestacija se je končala s priložnostnim nastopom skupine Industri bag in kantavtorja Janija Kovačiča. Po sklepni besedah novega predsednika UK ZSMS Sama Lozeja pa so se udeleženci v miru razšli. Shod je v svoji prvi polovici uspel, o končnih rezultatih akcije pa bo najboljše poročala prihodno.

Vine Bešter

Foto: Gorazd Šink

Škofjeloški cicibanski pokal

Deset zmagovalcev in petdeset nagrad

Soriška planina, 25. aprila — V objemu še vedno zasnežene Soriške planine in v čudovitem spominu skem vremenu se je v soboto s sklepno, finalno tekmo končal škofjeloški smučarski pokal Ciciban, ki je vso zimo odvijal po scenariju, kakršnega si je že pred leti izmisli francoski novinar Serge Lang.

Ski klub Alpetour in ga vodi Niko Podlipnik. »S takšnimi in podobnimi tekmovanji želim početi zanimanje za smučanje, spodbuditi mlade, ki že trenirajo v klubu, k če zavzetejši vadbi, neodkrte talente pa vključiti v klub,« je dejal Niko. Le kdo bi zdaj že vedel, ali smo v soboto na Soriški planini gledali naslednike naših najboljih smučarjev, so se v množici skrivali novi Križaji, nove Mateje... Čas je najboljši razsodnik in bo kmalu pokazal, ali se je (bo) kateri prebil iz sivine povprečja v vrh jugoslovenskega smučanja. Za zdaj je najbolj pomembno to, da škofjeloški smučarski klub dela načrtno in da skuša v osnovno vadbo zajeti čimveč mladih. Tudi potem, ko je bilo v soboto tekme že konec, se mladim smučarjem in smučarkam ni nikam nudilo. Vztrajno so čakali na razglasitev rezultatov, na podelitev pokalov, priznanj in praktičnih nagrad. Verjeli ali

ne: prav vsak, ki se je uvrstil v finale, na sobotno tekmo, je bil nagradu, vredno približno milijon dinarjev. Nagrade so prispevale delovne organizacije iz škofjeloške občine, Ljubljane, Slovenije, in drugod (Vera Kreft iz Zarija, na primer, lične smučarske kape in trakove) — ne od sebe, temveč je bilo treba likokrat zavrteti telefonsko višnico, napisati precej predčasno. Pri tem se je najbolj trudil Kalan, ki je tudi sicer imel rokav pomembne organizacije. C. Zaplotnik

RESULTATI pokala Ciciban:

- cicibanke, letnik 1976: 1. Dolinar, 2. Nina Česnik, 3. Kalan; letnik 1977: 1. Špelač, 2. Tina Bogataj, 3. Alojzijenc; letnik 1978: 1. Barbara, 2. Vlasta Pečelj, 3. Milivoj Sagadin; letnik 1979: 1. Alojzij Šinkovec, 2. Maja Anzel, 3. Hren; letnik 1980 in naprej: Urška Frelih, 2. Urška Čadež, Katarina Marn;
- cicibani, letnik 1976: 1. Šink, 2. Mohor Maretic, 3. Jan Rupar; letnik 1977: 1. Spelač, 2. Tina Bogataj, 3. Alojzijenc; letnik 1978: 1. Barbara, 2. Vlasta Pečelj, 3. Milivoj Sagadin; letnik 1979: 1. Alojzij Šinkovec, 2. Maja Anzel, 3. Hren; letnik 1980 in naprej: Urška Frelih, 2. Urška Čadež, Katarina Marn;
- cicibani, letnik 1976: 1. Šink, 2. Mohor Maretic, 3. Jan Rupar; letnik 1977: 1. Spelač, 2. Tina Bogataj, 3. Alojzijenc; letnik 1978: 1. Barbara, 2. Vlasta Pečelj, 3. Milivoj Sagadin; letnik 1979: 1. Alojzij Šinkovec, 2. Maja Anzel, 3. Hren; letnik 1980 in naprej: Urška Frelih, 2. Urška Čadež, Katarina Marn;
- Mateja Kisovec iz Škofje Loke: »Dvakrat sem bila četrtista, dvakrat šesta in v finalu na Soriški planini petnačetsta. V klub se ne bo včlanila, ker je sem se odločila za glavno žolo.«